

Leto XVIII. Stev. 155

DIREKTOR »BORBE«
VELJKO VLAHOVIĆ
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
DUSAN BLAGOJEVIĆ
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjevLjudska
PRAVICA

BORBA

GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
1934 * MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
* OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT BORBA ZA SLOVENIJO

Velik odmev govora predsednika Tita v francoskem tisku

»Le Monde« poudarja v uvodniku realistično stališče Jugoslavije

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Pariz, 16. junija. — Nedeljski govor predsednika Tita v Pazinu je vzbudil velik odmev v francoski javnosti in političnih krogih. Francoski tisk obširno piše in objavlja najvažnejše dele govora. Vsi francoski listi so v uvodnikih poudarjali pomen besed predsednika Tita na proslavi desetletnice osvoboditve Istre, Citrali so dele govora, ki se nanašajo na najnovejši razvoj odnosov med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo. Pri tem poudarjajo, da zamenjava veleposlanikov med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo ne bo spreminila dosedanjih odnosov Jugoslavije in zahodnih držav.

Listi priobčujejo del govora, v katerem je opisano stališče Jugoslavije do Severnoatlantskega pakta. Francoski tisk posebej poudarja jugoslovanske predloge o vzpostavitvi kondominija v Trstu. Velik odmev govora v Pazinu lahko ocenimo tudi po tem, ker mu je večrajšnji »Le Monde« posvetil svoj uvodnik. Pod naslovom »Tito in Malenkov« piše večrajšnji »Le Monde«, da je za zamenjavo veleposlanikov dal pobudo Molotov in nadaljuje:

»Ta sprememba v razmerju Kremļa do Jugoslavije je zlasti očitna, če se spomnimo, da Rusija nedvomno ni bila do nobene vlade tako sistematično brutalna, kakor do vlade maršala Tita. Sovjetom ni bilo mar nobeno sredstvo, da bi povzročili padec »renegata«, ki se je drznil odreči poslušnost njihovim direktivam in se nato upr Staljinovi čisti marksistični leninistični doktrini.« »Le Monde« nadaljuje:

Ameriški general prispel v Beograd

Beograd, 16. junija (Tanjug). Načelnik letalske sanitete ZDA generalmajor Harry G. Armstrong je danes v spremstvu polkovnika Goulda prispel v Beograd, kjer bo ostal do 19. t. m.

Na zemunskem letališču je general Armstrong v imenu poveljstva jugoslovanskega vojnega letalstva sprejel generalmajor Radoslav Jović, v imenu sanitetne uprave Jugoslovanske ljudske armade pa generalmajorja dr. Djuro Mešterović in dr. Herbert Kraus.

Sprejema se je udeležil tudi letalski poslanik ZDA v Beogradu polkovnik Bergmayer s svojima pomočnikoma, podpolkovnikoma Johnsonom in Slaterjem.

Med bivanjem v Beogradu bo general Armstrong obiskal nekaj medicinskih ustanov JLA.

da so jugoslovanski voditelji očitno zadovoljni s sedanjim razvojem, ki pomeni priznanje Moskve, da je prelomila z dosedanjim politiko, ter priznanje »solidnosti Titovega režima«. Ko govori o tistem delu govora predsednika Tita, kjer pravi, da ne veruje besedam, temveč le dejanjem, piše »Le Monde«, da Jugoslavi ni majo nikakršnih iluzij o izpremembi moskovskega stališča in da ne bodo verjeli sovjetski želji po sodelovanju, dokler ne bo končana gospodarska blokada, ki je Jugoslavijo gmotno zelo prizadela, in dokler bo vojaški pritisk sovjetskih satelitov na jugoslovanskih mejah.

»Vse to pa se doslej še ni zgodilo,« piše »Le Monde«. »Incidenti na mejah še nikoli niso bili tako številni kot zdaj in radio jugoslovanskih emigrantov v Rusiji

ni še nikoli tako grmel. Beograjska vlada bo nadaljevala s dosedanjim politikom tesnega sodelovanja z Zahodom, zgraditvijo obrambnega sistema na Balkanu v tesnem sporazumu z Grčijo in Turčijo.«

»Le Monde« nadaljuje, da podobno »realistično stališče« zastopa tudi Winston Churchill, s katerim se je maršal Tito ob svojem obisku v Londonu »mnogo pogovarjal o tem, kako je treba razumeti nove korake Moskve.«

»Le Monde« končuje svoj večrajšnji uvodnik z naslednjimi besedami: »Reagiranje jugoslovanskih voditeljev vsekakor zasluži veliko pozornost, ker prihaja od ljudi, ki so več let delali s Kremljem in ki zato zlasti dobro poznajo mehanizem, metode in namene sovjetske politike.«

M. Vitorović

RAZPRAVA O OSNUTKU STATUTA MESTA BEOGRADA

Občinski odbori zahtevajo razširjenje delovnega področja

Organizacija lokalnih organov oblasti v Beogradu je specifična glede na druga mesta. Beograd ima poleg mestnega odbora tudi 25 občinskih odborov. Organizacija in pristojnost občinskih odborov je zaradi posebnih pogo-

jev različna od občin v okviru okrajev. Opravljajo tudi nekatera dela, ki jih v okrajih izvršujejo okrajni odbori in odbori mestnih občin. Nimajo pa nekaterih pravic, ki jih imajo občinski ljudski odbori v okrajih (razen odborov na kmečkih področjih Beograda).

Sprejem pri dr. Körnerju

Dunaj, 16. junija. — V večrajšnji referatih na mednarodnem kongresu županov je med drugim govoril tudi namestnik dunajskega župana Karl Honai, ki je navedel več primerov organizacije krajevne oblasti v posameznih državah in se ustavil pri načelu in načinu dela ljudskih odborov v Jugoslaviji. Poudaril je, da so ljudski odbori v nenehnem stiku s prebivalstvom mest in vasi.

Izmed diskutantov iz 15 držav je med današnjo sejo govoril tudi dr. Leon Gešković. Vsi udeleženci kongresa so dobili obsežno brošuro o organizaciji lokalne samouprave v Jugoslaviji.

Sinoči so se jugoslovanski delegati udeležili sprejema, ki ga je priredil v počastitev kongresa predsednik republike dr. Theodor Körner.

Vprašanje sprejema novih držav-članic OZN ostalo nerešeno

New York, 16. junija. — Posebna komisija ki proučuje vprašanje sprejema novih držav-članic v OZN, je prekinila delo, ker ni mogla sprejeti priporočila, s katerim bi Generalni skupščini OZN predlagala ureditev tega vprašanja.

Stvar je tembolj zamotana, ker se tudi beograjski občinski odbori razlikujejo med seboj po organizaciji in delovnem področju ter po položaju in posebnih pogojih posameznih naselij. V občinah na ožjem mestnem področju imajo dva sveta, v Zeleniku in Rakovici po tri, v mestni občini Zemun pet, v kmečkih občinah pa svetov svetov. Tudi pravice teh ljudskih odborov so različne.

Razmerje Mestnega ljudskega odbora do občinskih ljudskih odborov je drugačno, kot je razmerje med okrajnimi odbori in občinskimi odbori. Odnose med okraji in občinami je uredil republiški zakon, ni pa uredil statusa ljudskih odborov občin v mestnem območju. Vse to so prepuštili beograjskemu mestnemu ljudskemu odboru, ki je to uredil z odločbo o ustanovitvi občin.

Osnutek statuta ni precizno formuliral vsega tega sistema pravic in odnosov in ga bodo verjetno še precej spreminjali in dopolnjevali, preden bodo statut dokončno sprejeli. Če upoštevamo zamotanost takšnega sistema or-

Odgovor britanske kraljice na čestitko predsednika Tita

Beograd, 16. jun. — Predsednik republike Josip Broz - Tito je prejel od britanske kraljice Elizabete odgovor na čestitke, ki ji jih je poslal ob rojstnem dnevu. Odgovor se glasi: »Prijetno mi je bilo sprejeti Vaša ljubezniva voščila ob proslavi mojega rojstnega dne in toplo vračam dobre želje, ki ste jih izrazili meni in mojemu narodu.« — (Tanjug)

Stevenson bo obiskal Jugoslavijo

Beograd, 16. junija (Tanjug). Nekdanji predsedniški kandidat demokratske stranke ZDA gosp. Adlai Stevenson bo prišel 22. t. m. v Jugoslavijo na petdnevni obisk. Med bivanjem v Jugoslaviji bo g. Stevenson sprejel predsednik republike maršal Tito. Razen tega se bo g. Stevenson razgovarjal z drugimi visokimi jugoslovanskimi funkcionarji.

Adlai Stevenson je zdaj na potovanju po svetu, da bi spoznal svetovni položaj. V Jugoslavijo bo prišel iz Turčije.

organizacije oblasti in da je ta osnutek pravzaprav šele gradivo za razpravljanje, iz katerega bo izšel končni predlog in pravilnik, so te pomanjkljivosti razumljive. V večini predlogov poudarjajo, naj se vskladno teženju občinskih odborov po širši samoupravi s teženju Mestnega odbora, da se ohranijo njegove pravice pri odločanju o vseh vprašanjih, ki zadevajo mesto kot celoto, poleg tega pa opredeli pomen občinskih ljudskih odborov. Nekateri občinski odbori predlagajo, naj sodnike za prekrške imenujejo in razrešujejo občinski ljudski odbori. Tako bi bili sodniki tesneje povezani z ljudskimi odbori. Nekateri tudi predlagajo, naj imajo občinski odbori štiri svete in sicer svet za socialno krdstvo in ljudsko zdravje, sveta za komunalna dela, za stanovanjsko vprašanje in za prosveto.

R. Milkić

Vučinić odpotoval v Beograd

Dunaj, 16. junija

Izredni poslanik in polnomočni minister na Dunaju Vučinić je danes odpotoval v Beograd zaradi posvetovanja v državem tajništvu za zunanje zadeve pred obiskom državnega tajnika Koče Popovića v Avstriji. Dragomir Vučinić bo nekaj dni ostal v Beogradu.

Družine razseljenih oseb in ekonomskih emigrantov se bodo lahko izselile

Po doslej izraženih željah računajo, da bo prosilo za preselitev 1000—2000 družin

Beograd, 17. junija. — Družine razseljenih oseb in ekonomskih emigrantov se bodo lahko izselile iz Jugoslavije, če žele v tujini nadaljevati skupno življenje s tistimi družinskimi člani, ki so pred vojno ali med njo ali ob osvoboditvi zapustili domovino. Doslej so naše oblasti izdale taka dovoljenja le izjemoma. Državno tajništvo za notranje zadeve FLRJ je poslalo te dni svojim organom posebno navodilo, s katerim je razglašeno načelno stališče jugoslovanske vlade, da je treba takoj dovoliti širok program emigracije ženam, otrokom in staršem vseh razseljenih oseb in ekonomskih emigrantov. Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković je te ukrepe nedavno že napovedal.

Za razseljene osebe veljajo jugoslovanski vojni ujetniki, ki se po končani vojni niso vrnili v domovino, ali osebe, ki so med vojno ali ob osvoboditvi zapustile domovino. Za ekonomske emigrante veljajo osebe, ki so pred drugo svetovno vojno odšle iz Jugoslavije zaradi težavnih gospodarskih razmer.

V tej zvezi na pristojnem mestu opozarjajo, da je bila v Ju-

goslaviji po vojni že dvakrat razglašena za razseljene osebe široka amnestija, da bi jim bila omogočena vrnitev v domovino. Po znatem pozivu takratnega ministra za notranje zadeve Aleksandra Rankovića se je nekaj razseljenih oseb, naših državljanov, lani že vrnilo. V poučenih krogih poudarjajo, da je to navodilo še en izraz človekoljubne politike, ki jo jugoslovanska vlada po vojni dosledno uveljavlja do razseljenih oseb, ekonomskih emigrantov in njihovih družin. Z uporabo tega navodila bo v glavnem rešeno vprašanje združitve družin socialne emigracije in razseljenih oseb jugoslovanskih državljanov. Računajo, da bo po doslej izraženih željah prosilo za potovanje iz domovine samo 1000 do 2000 družin.

Za prosilce, ki bodo zaprosili za odhod iz domovine, bo veljal postopek, kakor za državljane, ki potujejo v tujino po privatnih opravkih. Prošnji pa ne bo treba priložiti potrdila, da prosilec ni bil obsojen, kar je sicer potrebno za potovanje iz države. Družine razseljenih oseb in ekonomskih emigrantov, ki dobe izseljenski

Morala v gospodarstvu

V novem gospodarskem sistemu naj bi bil od vneme in pobude slehernega posameznika ali delovnega kolektiva odvisen tudi njegov delež v razpolaganju s presežkom dela, zlasti pa s potrošnimi gmotnimi dobrinami. Tako pa ne more biti zmeraj, ker naše proizvodne sile še niso dovolj razvite, zlasti ker se ne razvijajo enakomerno, pa tudi, ker našega gospodarskega sistema še nismo izpopolnili. Zato že zdaj, razen gospodarskega uspeha podjetja, ko kolektiv ali posameznik dobi pravico, da je na podlagi svoje vneme in pobude v proizvodnji udeležen pri družbenem dohodku, čedalje pogosteje govorimo o tako imenovanem komercialnem uspehu, doseženem s trenutno konjunkturo, monopolnim položajem podjetja itd., ter celo o »administrativnem uspehu«, ko dosežemo za podjetje kake ugodnosti z raznimi neupravičenimi intervencijami pri državnih organih, z izigravanjem veljavnih predpisov itd.

Čedalje pogostejši takšni »uspehi« negativno vplivajo na gospodarsko življenje, ker mrtvičijo delovne kolektive in usmerjajo njihovo dejavnost po poti, ki družbi ni koristna. Mnogo bolj škodljivo pa je, da nastopajo kot pobudniki in uredničevalci takih »uspehov« največkrat ljudje iz vrst deklariranih elementov in propadlih birokratov, ki tako zanjejeje laborike v svojih kolektivih, se izdajajo za velike borce za koristi »našega podjetja« in proti »državni birokraciji« ter razvijajo nekakšne svoje teorije o »novem poslovnom duhu«. Mimogrede rečeno, ta duh ne upošteva niti najnadavnejše poslovne poštenosti kapitalističnega trgovca, kaj šele pravila socialistične morale.

In takšni ljudje se potem trkajo na prvi na sestankih delavskih svetov, se hvalijo, kako so v korist podjetja izigrali kak predpis, mu omogočili, da se je ognilo svojih družbenih obveznosti in zahtevajo zaradi svojih zaslug posebno priznanje in nagrade. Najbolj žalostno pa je, da s svojim zgledom kvarijo ljudi okrog sebe in presenečajo našega delavca, ki v vsem tem vidi žalitev ne le proletarske in socialistične morale, marveč tudi najnavadnejše človeške poštenosti.

Na zasedanju v Centralnem komiteju Zveze komunistov Slovenije so govorili tudi o takšnih primerih, ko so se podjetja kar tepla za človeka, obsojenega zaradi gospodarskega kriminala, za človeka, ki je komaj prišel iz zapora. Menda zato, ker se je izkazal kot »strokovnjak« v gospodarskem kriminalu in ker bo torej sposoben tudi v podjetju omogočiti, da se bo ognilo svojim družbenim obveznostim. Poučen je tudi primer Mestnega ljudskega odbora Ljubljana, katerega

načelnik Gospodarskega oddelka je zdaj zaprt. Dokler so mislili, da krši carinske in devizne predpise izključno v dobro mesta Ljubljane, je užival ta uslužbenec pri malverzacijah vso podporo najbolj odgovornih funkcionarjev v Mestnem odboru in celo v Mestnem komiteju. Mislili so pač, da je delal za »naše koristi«. Kakor se pač običajno zgodi, so pozneje upotavili, da je delal tudi za svoj žep. Sele tedaj so ga tudi moralno obsodili.

In tako se često zgodi, da jame malomeščansko gledanje na stvari izpodrivati široko socialistično zavest o koristi skupnosti, drobni kramarski računi pa komunistična etična načela in proletarsko moralo, slonečo na solidarnosti delavskega razreda, in njegovem boju proti sleherni obliki izkoriščanja, pa čeprav bi eno socialistično podjetje izkoriščalo drugo.

Pri nas je moč javnega mnenja in napredne družbene zavesti zmeraj mnogo pomenila, često pa je bila tudi odločilna. In prav ta zavest v našem političnem življenju, v delu organizacij Socialistične zveze, delavskih svetov in sindikatov naj še bolj postane tisto družbeno sodišče, ki bo o slehernem pojavu izreklo sodbo.

To socialistično zavest nedvomno imamo in jo razvijamo. Ne pride pa zmeraj v pravem trenutku do izraza. Človek bi dejal, da se komunisti in ostali napredni ljudje včasih boje prikazati pravi značaj vseh teh ne-socialističnih pojavov in da nasledajo raznim deklariranim tipom, ki spretno zonglirajo s pojmi svobodnega trga, zakona ponudbe in povpraševanja in gospodarske pobude, hkrati pa spravljajo v žep mastne zaslužke in nagrade ter korumpirajo slehernega, ki podleže izkušnjam njihovega zgleda. Pri komunistih vidimo tudi nekakšen strah, da jih ne bi razglasili za stromodene, za birokrate, za nasprotnike delavskega samoupravljanja in novega gospodarskega sistema. In često se zgodi, da prav ljudje najbolj dvomljivih moralnih kvalifikacij namerno razglase za birokratsko sleherno zahtevo po doslednem uveljavljanju in spoštovanju gospodarskih predpisov in sploh socialističnih načel v dužbi. Ljudi s takšnimi zahtevami prikazujejo kot »svažnike našega podjetja«, kot eksponente zveznega ali republiškega centralizma itd., in s takšnimi demagoškimi nastopi se jim posreči potegniti za seboj celo znaten del poštenih ljudi.

Vsak izmed teh protisocialističnih pojavov ni gospodarski kriminal v formalno-pravnem oziru, čeprav so v širšem smislu vsi, ker so naperjeni proti koristni skupnosti in socializmu pri nas. Zato moramo boj proti njim prenesti tudi na politično torišče, tako da bomo razgibali javno mnenje in socialistično družbeno zavest proti njim. To nikakor ni lahka politična naloga, kajti včasih se lahko zgodi, da so komunisti in ostali aktivisti Socialistične zveze ali sindikatov izpostavljeni napadu vsega delavskega sveta podjetja ali vplivnih ljudi katerega ljudskega odbora, ki so podlegli partikularističnim težnjam in nesocialističnemu pojmovanju svojih ozkih koristi.

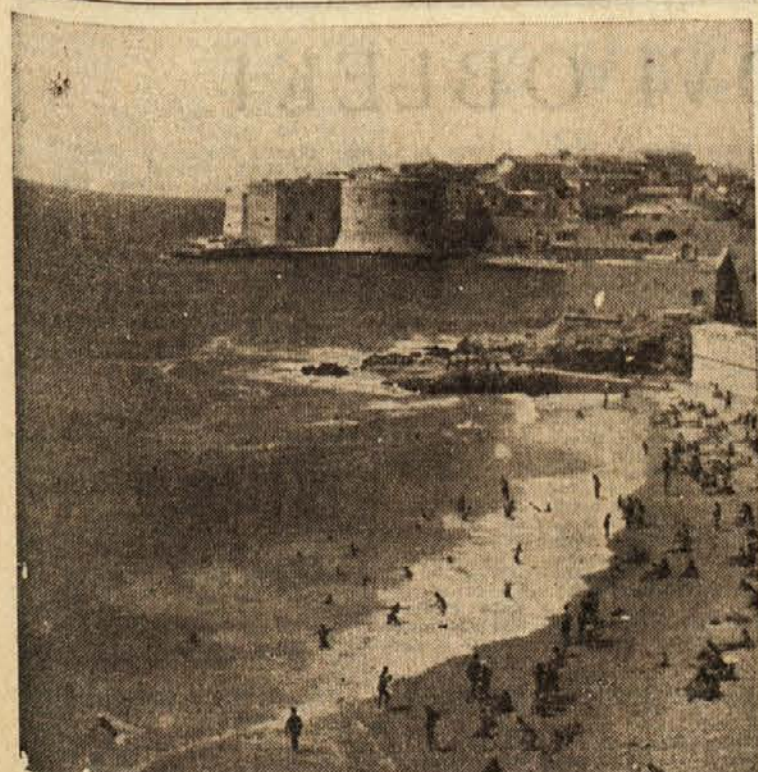
Toda komunisti in ostali člani Socialistične zveze in sindikatov prav zato nosijo častno ime članov svojih organizacij, da svoje članstvo opravičijo v konkretnem političnem boju. Prav tu pa je zdaj potrebna odločna socialistična beseda.

M. Bajec

Gospodarsko sodelovanje med Egiptom in FLRJ

Katro, 16. junija. Egiptovski zunanji minister dr. Mahmud Favzi je sprejel včeraj dopoldne vodjo jugoslovanske gospodarske delegacije Franca Leskoška skupno z jugoslovanskim poslanikom v Kairo Markom Nikezićem. Fr. Leskošek in Marko Nikezić sta obiskala tudi egiptovskega finančnega ministra Abdel Gellal el Mara.

Razgovori so se nanašali na bližnja pogajanja o gospodarskem sodelovanju med FLRJ in Egiptom.

Letovišča se v Dubrovniku prav prijetno počutijo

SODBA V OBNOVLJENEM SOLUNSKEM PROCESU

Po 36 letih je Vrhovno sodišče Srbije rehabilitiralo Dimitrijevića in tovariše

Beograd, 17. jun.

Po deset dni trajajoči javni obravnava na obnovljenem solunskem procesu je bila večeraj popoldne izrečena sodba. Vrhovno sodišče je razveljavilo obsodbo Velikega vojnega sodišča v Solunu z dne 5. junija 1917 in sodbo vojnega sodišča za oficirje v Solunu z dne 23. maja 1917. Vsi v Solunu obsojeni in ustreljeni oficirji bivše srbske vojske so bili po 36 letih rehabilitirani.

Občinstvo je nestrano pričakovalo razglasitev sodbe. Ko je predsednik sodišča Svetolik Lazarević prebral, da so vsi obtoženci oproščeni obtožbe, je radost prešinila obraze polkovnika Lazarića in članov družin obsojenih oficirjev, da je bilo vsaj po 36 letih pravici zadoščeno. Zena ustreljenega majorja Vulovića, ki je od prvega dne prisostvovala ponovni razpravi, ni mogla zadržati solz.

V obrazložitvi sodbe je rečeno, da je Vrhovno sodišče Srbije proučilo vse dokaze in zaslišalo pričče ter ugotovilo, da v Solunu obtoženi niso hoteli niti nameravali nasilno sprožiti prevrata v deželi, niti niso snovali atentata na takratnega regenta Aleksandra. Na podlagi izpovedb prič v sodišče prepričalo, da atentata sploh ni bilo. Sodišče je tudi ugotovilo, da je bila organizacija »Združitev ali smrt« nacionalnega značaja in da je bil njen ideal združitev srbstva. Izpovedbe prič v Solunu niso bile verodostojne in razprava je bila nezakonita. Sodišče v Solunu je kršilo osnovna pravila kazenskega postopka, kar je razvidno iz stenografskih zapisov. Obsodbo v Solunu sta izrekla Aleksander in Zivković že pred začetkom procesa. Sodišče se na ponovni obravnavi ni moglo prepričati o kakršnikoli krivdi solunskih obtožencev.

Konec branja sodbe je pozdravili s veseljem.

vilo občinstvo z dolgotrajnim plaskanjem. Sivolasi može, priče dogodkov iz l. 1917, so pristopali k polkovniku Lazariću in mu čestitali k oprostitvi.

Ponovni proces pred Vrhovnim sodiščem Srbije je očitno pokazal, zakaj mogotci bivše Jugoslavije niso smeli dovoliti revizije kazenskega postopka proti polkovniku bivše srbske vojske Apisu in to-

Revizija procesa je bila možna samo v zares svobodni deželi. Vrhovno sodišče Srbije je lahko po deset dni trajajoči obravnavi, časovno in prostorno, daleč od solunskih dogodkov, daleč od solunskih političnih splet, na temelju izpovedb novih prič in novih dokumentov ugotovilo neovrgljivo resnico. Dragutin Apis in njegovi tovariši niso zakrivilili

Zagovorniki obtoženih na obnovljenem solunskem procesu

varšem iz leta 1917. Aleksander, Peter Zivković in ostali organizatorji tega procesa so se zavedali, da bi jih vsako objektivno sodišče razglasilo za krivce. Odgovarjati bi morali za velike zločine, ki so jih storili ne le nad Apisom in njegovimi tovariši v Solunu, marveč tudi za vrsto zločinov nad ljudstvom. Na dan bi prišlo na primer, da so organizatorji sodne farse v Solunu in lažne prič v nagrado za bremenitev Apisa in tovarišev dobili v bivši Jugoslaviji visoke položaje, ministrske stolčke, veleposestva in denar.

dejanj, zaradi katerih so jih pred vojaškim sodiščem obsodili. Junija 1917 so v jarku pri Solunu po nedolžnem ustrelili tri ljudi. Vrhovno sodišče Srbije je lahko tudi ugotovilo, da obsodba v Solunu ni bila izrečena pred vojaškim sodiščem za oficirje. Ze pred obravnavo sta jo odredila Aleksander in Peter Zivković. Pravična razsodba resda ne bo mogla obuditi od mrtvih nedolžno ustreljenih ljudi. Toda z njih in ostalih obtožencev, izmed katerih je živ samo še upokojeni polkovnik Radoje Lazarić, je ljudsko sodišče zbrisalo madež izdajalcev.

DNEVNA KRONIKA

Nova prekoceanska ladja »Romanija« v prometu

Reka, 16. jun. — Ladjedelnica »3. maja« je svečano izročila Jugoslovanski linijski plovbi najnovejšo prekoceansko ladjo »Romanija«. »Romanija« je zadnja ladja iz prve serije treh plovnih enot tipa »Avala« s 4200 tonami nosilnosti. Nova ladja bo vozila po ekspresni poti Jadran—Severna Evropa. Opremljena je z najmodernejšimi navigacijskimi pripomočki.

Ladjedelnica »3. maja« je po vojni zgradila 7 velikih prekoceanskih ladij, eno pa popolnoma obnovila. Skupna nosilnost vseh teh ladij je približno 32.000 ton. Zdal izdelujejo novo serijo treh prekoceanskih ladij tipa »Triglav«.

V Zagubici so zamenjali predsednika občinskega odbora

Zagubica, 16. jun. — Se pred nekaj dnevi je v občinskem ljudskem odboru v Zagubici vladalo mrtvilo. Na treh sejah so govorili o popravilu cest, sklepov pa ni bilo. Tudi mnogo drugih koristnih predlogov so zanemarili. Ostali občinski odbori so večinoma že pobrali vse davke, žagubiški odbor pa ima še danes neplačanih približno dva milijona dinarjev. Odkodnin za škodo, ki jo je povzročila toča in podobno, ne knjižijo, niti ne spravljajo v občinsko blagajno, temveč gre v predsednikov žep. Odborniki so zahtevali izredno sejo. To je bila najživahnejša seja ljudskega odbora v Zagubici. Kritizirali so nedelavnost predsednika in ugotovili, da

je bil zelo malomaren. Nedelavnost celotnega odbora je njegova krivda. Čeprav so ga že prej kritizirali, se za to ni zmenil. Ko se je tega preveč nabrašlo, so odborniki predsednika zamenjali.

Novi ječmen na banjaluškem trgu

Banja Luka, 16. junija. Davi so prodajali na banjaluškem trgu tudi prvi letošnji ječmen. Bilo ga je malo. Bil je viazhen, zrno pa je čvrsto in polno. Kmetje so ga prodajali po 30 din/kg. Pred odkupno postajo oljarne v Brčkom so kmetje dav prodajali mnogo oljne repice, ki je letos izredno dobro obrodila. Letošnji pridelek na hektar nad 1500 kg, ali kakih 400 kg več, kakor v letu 1951, ko je bila letina zelo dobra.

Nezadovoljivo delo ZB v Hercegovini

Mostar, 15. junija. Na posvetovanju predsednikov in tajnikov okrajnih odborov ZB na področju Hercegovine so ugotovili, da osnovne organizacije, razen Mostara in delno Stolca, niso znale organizirati dela v skladu z novimi razmerami, marveč še zmeraj delajo slabionsko in čakajo na napotke od zgoraj. Sestanki so bili slabo obiskani, ker so na njih obravnavali same suhoparne in dolgočasne zadeve. Nasprotno pa prihaja v Mostaru vse delo od spodaj in na sestankih obravnavajo stvari, ki člane zanimajo. Posebno skrb so posvetili vojnim srotam. Vsi otroci padlih borcev ho-

Angleška odškodnina za škodo ob bombardiranju Sušaka pred 13 leti

Beograd, 15. junija (Tanjug). Med britansko in jugoslovansko vlado so se začeli razgovori o poravnavi škode, ki so jo britanski bombniki prizadeli nekaterim jugoslovanskim državljanom v času, ko je bila Jugoslavija še nevtralna, tako ob bombardiranju Reke leta 1940, ko je bilo več bomb vrženih tudi na Sušak. Na Sušaku so sedaj zahtevali odškodnino neposredno od vlade Velike Britanije. Britanska vlada je izjavila, da bo tem zahtevam ugodila.

Praktično zatiranje slabe zabavne literature

Naša javnost je zadnje čase v tisku in na raznih posvetovanjih izrekla upravičene pripombe k čedalje pogostejšim primerom mladinamenjene slabe zabavne literature. Kritika nas je vzpodbudila, da smo analizirali zabavni »Crtni magazin«, ki ga izdajajo naše podjetje. V analizi smo prišli do sklepa, da je bil izbor mnogih stripov v »Crtnem magazinu« res slab, da kriterij pri izbiri in urejanju pisane besedila ni bil na višini, da je bilo v njem mnogo neznanstvenega in neokusnega. Zato smo na sestanku našega delovnega kolektiva soglasno sklenili, da je prišel čas, da od razprave o slabih stripih in neokusnih zabavnih sestavkih v »Crtnem magazinu« pridemo k praktičnemu sklepu — da ga uklenemo v upanju, da bomo tako pripomogli k boju našega javne-

Pisma uredništva

Zanemarjanje razstavljenih dijaških del

Tovariš urednik! Naše srednje šole so začele ob koncu šolskega leta prirejati razstave dijaških del, kar je pametno in koristno. Med šolskim letom je pouk večine predmetov, zlasti eksaktnih znanosti, tesno povezan tudi s praktičnim delom dijakov. Dijaki zbirajo različne primerke žive in mrtve narave, skrbje za zbirke učil v kabinetih in jih izpolnjujejo, se ukvarjajo z risbami, grafikoni in praktičnimi modeli, rišejo in slikajo, skratka, ukvarjajo se z vsemi oblikami koristnega dela, učenci pa opravljajo vse to bodi doma ali v šolskih delavnicah. Tako gre skozi šolske učne kabinete vsako leto na tisoče najrazličnejših predmetov. Predmetni učitelji in učenci jih pregledajo, strokovno preverijo in klasificirajo, da ožji odbor potem izbere najboljše in jih pripravi za letno šolsko razstavo. Takšne razstave so torej lep pregled teoretičnega in praktičnega dela dijakov in učenecv posameznih šol, ki nam kažejo tudi njihove uspehe.

ga mnenja proti slabi zabavni literaturi.

Sklenili smo izdajati »Crtni magazin«, ker smo upali, da bo s pisano in risano vsebino naš mladinudi nudil zdravo in kulturno razvedrilo v prostem času. Privolili smo v to, da ga izdajamo, ker smo menili in še zdaj menimo, da strip sam po sebi še ne škoduje nujno moralni in estetski vzgoji mladine (to je med drugim pokazala tudi daljša razprava v našem glasilu »Omladinu«). Naše želje glede vsebine »Crtnega magazina« pa se niso izpolnile. Zdal, po ukinitvi »Crtnega magazina«, si bomo prizadevali napraviti svojo najvažnejšo publikacijo, časnik »Omladinu«, za namim, da bomo med drugim mladinudi nudili tudi res dobro zabavo. Upamo, da nas bodo v našem sklepu, da bi podprli boj naše javnosti proti mladinamenjeni slabi zabavni literaturi, podprle tudi ostale založbe, ki izdajajo razne zabavne publikacije. Kolektiv novinarsko-založniškega podjetja »Omladinu«, Beograd

Ali predpisi niso za vse enaki?

Tovariš urednik! Vsem nam so znane in še zmeraj čutimo škodljive posledice lanske suše. Vzlic prizadevanju našega državnega vodstva in iz tujnih uvoženih velikih količin živil je zadnje čase celo življenjski standard naših delovnih ljudi ogrožen. Da bi ublažili katastrofalne posledice suše za naše gospodarstvo, je predsednik Sveta za blagovni promet vlade FLRJ izdal uredbu o enotnem mletju pšenice in rži (»Službeni list« št. 60 in dopolnitve št. 63/952).

Praktično zatiranje slabe zabavne literature

Naša javnost je zadnje čase v tisku in na raznih posvetovanjih izrekla upravičene pripombe k čedalje pogostejšim primerom mladinamenjene slabe zabavne literature. Kritika nas je vzpodbudila, da smo analizirali zabavni »Crtni magazin«, ki ga izdajajo naše podjetje. V analizi smo prišli do sklepa, da je bil izbor mnogih stripov v »Crtnem magazinu« res slab, da kriterij pri izbiri in urejanju pisane besedila ni bil na višini, da je bilo v njem mnogo neznanstvenega in neokusnega. Zato smo na sestanku našega delovnega kolektiva soglasno sklenili, da je prišel čas, da od razprave o slabih stripih in neokusnih zabavnih sestavkih v »Crtnem magazinu« pridemo k praktičnemu sklepu — da ga uklenemo v upanju, da bomo tako pripomogli k boju našega javne-

Praktično zatiranje slabe zabavne literature

Naša javnost je zadnje čase v tisku in na raznih posvetovanjih izrekla upravičene pripombe k čedalje pogostejšim primerom mladinamenjene slabe zabavne literature. Kritika nas je vzpodbudila, da smo analizirali zabavni »Crtni magazin«, ki ga izdajajo naše podjetje. V analizi smo prišli do sklepa, da je bil izbor mnogih stripov v »Crtnem magazinu« res slab, da kriterij pri izbiri in urejanju pisane besedila ni bil na višini, da je bilo v njem mnogo neznanstvenega in neokusnega. Zato smo na sestanku našega delovnega kolektiva soglasno sklenili, da je prišel čas, da od razprave o slabih stripih in neokusnih zabavnih sestavkih v »Crtnem magazinu« pridemo k praktičnemu sklepu — da ga uklenemo v upanju, da bomo tako pripomogli k boju našega javne-

Praktično zatiranje slabe zabavne literature

Naša javnost je zadnje čase v tisku in na raznih posvetovanjih izrekla upravičene pripombe k čedalje pogostejšim primerom mladinamenjene slabe zabavne literature. Kritika nas je vzpodbudila, da smo analizirali zabavni »Crtni magazin«, ki ga izdajajo naše podjetje. V analizi smo prišli do sklepa, da je bil izbor mnogih stripov v »Crtnem magazinu« res slab, da kriterij pri izbiri in urejanju pisane besedila ni bil na višini, da je bilo v njem mnogo neznanstvenega in neokusnega. Zato smo na sestanku našega delovnega kolektiva soglasno sklenili, da je prišel čas, da od razprave o slabih stripih in neokusnih zabavnih sestavkih v »Crtnem magazinu« pridemo k praktičnemu sklepu — da ga uklenemo v upanju, da bomo tako pripomogli k boju našega javne-

Za mednarodni kongres esperan istov bodo izdali več publikacij

Zagreb, 16. junija. Letos bo prvokrat v naši državi mednarodni kongres esperantistov. Častno pokroviteljstvo je prevzel predsednik Izvršnega sveta Hrvatske dr. Vladimir Bakarić. Kongres, ki bo 28. po vrsti, bo od 25. julija do 1. avgusta v Zagrebu. Predsednik republike maršal Tito je pred nekaj dnevi sprejel angleškega publicista, stalnega tajnika za mednarodne esperantske kongrese Massona Stattarda in tri predstavnikve jugoslovanske esperantske federacije. Član Zveznega izvršnega sveta dr. Rodoljub Colaković pa je sprejel delegacijo beogradskega Esperantskega kluba ter govoril z njo o prečitih vprašanjih iz življenja in dela esperantskega gibanja. MLO Zagreb je sklenil preimenoovati eno izmed ulic v ulico dr. Lazarja Zamenhofa, avtorja esperanta. Za kongres bo izšlo v esperantu več knjig iz jugoslovanske književnosti. Esperantsko društvo v Ljubljani pripravlja prvo izdajo Dederlove knjige o življenjepisu maršala Tita. Angleški publicist Stattard pa jo prevaja iz angleščine v esperanto. V Zagrebu je izšla kongresna knjiga, ki ima na prvih straneh slike, izjave in avtograme naših uglednih političnih in kulturnih delavcev. Do konca aprila se je prijavilo 1354 delegatov.

Naši železniški strokovnjaki v ZDA

Beograd, 17. junija. Drevi odpotuje šest jugoslovanskih železniških strokovnjakov v ZDA, kjer se bodo seznanili s sistemom dela in tehnološkim procesom na aranziranih železniških postajah.

STARO V NOVI OBLEKI

Navadno je okrog 40 let star. Dovolj star, da si je lahko zapomnil razne politične spretnosti še izpredvojnne dobe in dovolj mlad, da jih lahko koristno uporablja povsod, kjer se mu nudi priljubljenost za to. Ze zdavnaj so ga opredelili kot nekaj starega v tem našem novem času, ko si demokracija in birokracija nasprotujeta kot noč in dan. Vrinili se je v delavski svet in odšel ni niti en dan molčal ali miroval. Osamljen je, toda govori za tri. Demokracijo pojmuje napak, vendar pa vse kar govori, predstavlja kot »ljudski glas«. Sam sebe imenuje »delavska mati«. Nekega dne vstopi v tovarniški oddelek in še med vrati zakliče: »Tovariši, atentat pripravljajo na vas!« Stroji obstanejo. Mojk. Vsi obračajo glave proti njemu. Gotovo se je kaj važnega zgodilo. »Tovariši! V tarifni pravilnik niso vnesli vaših pravic do mleka!« Vsi začutijo olajšanje. Vendarie ni tako stvarno. Stroji ponovno zabrne. Morda je kdo vseeno pomislil, da jim zares kratijo njihove pravice. Mleko bi gotovo dobili tudi brez tega »santentata«, le da so ga tako bolj občutili kot pelin. Na seji delavskega sveta razpravljajo o delitvi dobička podjetja. Upravni odbor predlaga, naj od presežka dodelijo 15 milijonov za izgraditev stanovanj, 5 milijonov pa razdele. Med prvimi se dvigne, se postavi kot da pozira za kak dinamičen bronasti kip in s patosom propadlega igralca napade predlog upravnega odbora. Pravi, da so presežek dosegli delavci s svojim trudom »v pobu svojega obraza«, in da zato pripada njim. Bilo bi politično napak, če bi to vprašanje drugače reševali. Zato »opozarja«, da bi to lahko imelo v prihodnosti hude posledice za kolektiv. Sam ima boljše predlog: razdele naj 15 milijonov, 5 pa puste za stanovanja. Tu in tam mu kdo pritrjuje. Ni čuda: kadar odpre usta, je vsaka njegova beseda vredna tisočaka. Ko mu dokažejo, da nima prav, da bodo nova stanovanja gradili za tovarniške delavce in za nikogar drugega, da presežek ni le uspeh kolektiva, temveč tudi dejstva, da so se letos železniške tarife pocalile in so tako mnogi kolektivni prihranili tam, kjer niso pričakovali, ga to niti malo ne zmede: »Povem samo svoje mnenje. To pa se v naši državi sme, to je zakon napredka in razvoja...« Če ga še malo podrežate, bo segel v žep po časopis, v katerem je to z najvišjega foruma potrjeno. Razpravljajo o novem tarifnem pravilniku. Začne govoriti »v imenu svojega oddelka« in predlaga izpremembo. V njegovem oddelku naj za delovna mesta določijo namesto 54 do 70 din na uro plače 60 do 65 dinarjev. Ko mu nekdo očita, da bo pri tem prav on imel največ koristi, ker bi sicer dobil le 54 dinarjev, ga to ne ubliži. Ostane popolnoma miren, niti ne zardi. Začne dokazovati, da so tako sklenili vsi in da bo zato podjetje dobilo več, ker ne bo nihče imel 70 dinarjev kot v drugih podjetjih. Vedno je pripravljen za »tuh pogovore« z ljudmi. Po delu pogosto sedi ob točilni mizi v kavarni. »Eno turško mojemu tovarišu naroča. Takih tovarišev, ki jih vabi ima precej. Nato klepeče kot kat star jezuit. »To sem že zdavnaj predlagal, toda »tisti« ne puste. Borim se, a ne morem sam.« Tisti »oni«, so vsi, ki drugače mislijo kot on. Nikoli ne izgubi upanja, da ne bi našel poslušalcev. Najpogosteje ga vidiš v družbi bivšega blagajnika sedanjega podjetja, ki ni mogel opravičiti primanjkljaja 40.000 dinarjev. Včasih opozarja ljudi: »Pazi, ta ni prijatelj.« Pred volitvami v delavski svet je imel predvolilno vročico.

Praktično zatiranje slabe zabavne literature

Naša javnost je zadnje čase v tisku in na raznih posvetovanjih izrekla upravičene pripombe k čedalje pogostejšim primerom mladinamenjene slabe zabavne literature. Kritika nas je vzpodbudila, da smo analizirali zabavni »Crtni magazin«, ki ga izdajajo naše podjetje. V analizi smo prišli do sklepa, da je bil izbor mnogih stripov v »Crtnem magazinu« res slab, da kriterij pri izbiri in urejanju pisane besedila ni bil na višini, da je bilo v njem mnogo neznanstvenega in neokusnega. Zato smo na sestanku našega delovnega kolektiva soglasno sklenili, da je prišel čas, da od razprave o slabih stripih in neokusnih zabavnih sestavkih v »Crtnem magazinu« pridemo k praktičnemu sklepu — da ga uklenemo v upanju, da bomo tako pripomogli k boju našega javne-

Praktično zatiranje slabe zabavne literature

Naša javnost je zadnje čase v tisku in na raznih posvetovanjih izrekla upravičene pripombe k čedalje pogostejšim primerom mladinamenjene slabe zabavne literature. Kritika nas je vzpodbudila, da smo analizirali zabavni »Crtni magazin«, ki ga izdajajo naše podjetje. V analizi smo prišli do sklepa, da je bil izbor mnogih stripov v »Crtnem magazinu« res slab, da kriterij pri izbiri in urejanju pisane besedila ni bil na višini, da je bilo v njem mnogo neznanstvenega in neokusnega. Zato smo na sestanku našega delovnega kolektiva soglasno sklenili, da je prišel čas, da od razprave o slabih stripih in neokusnih zabavnih sestavkih v »Crtnem magazinu« pridemo k praktičnemu sklepu — da ga uklenemo v upanju, da bomo tako pripomogli k boju našega javne-

Praktično zatiranje slabe zabavne literature

Naša javnost je zadnje čase v tisku in na raznih posvetovanjih izrekla upravičene pripombe k čedalje pogostejšim primerom mladinamenjene slabe zabavne literature. Kritika nas je vzpodbudila, da smo analizirali zabavni »Crtni magazin«, ki ga izdajajo naše podjetje. V analizi smo prišli do sklepa, da je bil izbor mnogih stripov v »Crtnem magazinu« res slab, da kriterij pri izbiri in urejanju pisane besedila ni bil na višini, da je bilo v njem mnogo neznanstvenega in neokusnega. Zato smo na sestanku našega delovnega kolektiva soglasno sklenili, da je prišel čas, da od razprave o slabih stripih in neokusnih zabavnih sestavkih v »Crtnem magazinu« pridemo k praktičnemu sklepu — da ga uklenemo v upanju, da bomo tako pripomogli k boju našega javne-

Praktično zatiranje slabe zabavne literature

Naša javnost je zadnje čase v tisku in na raznih posvetovanjih izrekla upravičene pripombe k čedalje pogostejšim primerom mladinamenjene slabe zabavne literature. Kritika nas je vzpodbudila, da smo analizirali zabavni »Crtni magazin«, ki ga izdajajo naše podjetje. V analizi smo prišli do sklepa, da je bil izbor mnogih stripov v »Crtnem magazinu« res slab, da kriterij pri izbiri in urejanju pisane besedila ni bil na višini, da je bilo v njem mnogo neznanstvenega in neokusnega. Zato smo na sestanku našega delovnega kolektiva soglasno sklenili, da je prišel čas, da od razprave o slabih stripih in neokusnih zabavnih sestavkih v »Crtnem magazinu« pridemo k praktičnemu sklepu — da ga uklenemo v upanju, da bomo tako pripomogli k boju našega javne-

Rusija in problem morskih ožin

Nad morskimi ožinami, ki spajajo Crno morje z Elejskim in Sredozemskim in po katerih so spojeni vsi oceani sveta, od katerih gospodarj je torej odvisno, ali bodo v sedanjem trenutku zapirale oziroma odpirale morja, gospodarijo že 500 let Rusi. Vzporedno s čedalje večjim hiranjem turškega »bolnika na Bosporu« so narasle tudi zahteve vesilov do tega najbolj dragocenega turškega ozemlja. Ruski pohlep po Bosporu, Dardanelah in Carigradu, da bi Rusija imela tako prost dostop do toplega morja, je star že približno 200 let. Prva je izrazila ta pohlep Katarina Velika. Tem zahtevam se ni odrekla niti ZSSR.

Že nekaj dni je v središču pozornosti turške in svetovne javnosti predlog ZSSR, da bi se normalizirali odnosi s Turčijo in se začeli ponovno odnosi po določbah Montreške konvencije iz leta 1936, ki ureja status morskih ožin. Tokrat ZSSR prihaja s predlogom, ki je v očitnem nasprotju z njenimi zahtevami, izrečenimi marca leta 1945, ko so zahtevali od Turčije, naj odstopi strateška oporišča ob morskih ožinah. Sedaj pa kaže, da sovsjetska vlada predlaga razgovore o tej konvenciji, pri čemer jamči Turčiji suverene pravice nad morskimi ožinami. Ob takih pogojih so se hoteli Turki razgovarjati že l. 1945, ko je ZSSR takrat odklonila. Kemal Atatürk je ustvaril iz

jih je postavila avgusta leta 1946, s katerimi je pravzaprav hotela zasedati morske ožine in Carigrad. Da bi laže došli, kaj je pravzaprav Montreška konvencija in ocenili sovsjetske zahteve po njeni reviziji (sedaj se ne vedo točno, kakšne so sedanje sovsjetske zahteve), se moramo ozreti vsaj nekoliko nazaj in proučiti celotni problem morskih ožin, ki je že stoletja eden izmed najtežavnejših problemov. Frj tem moramo imeti pred očmi, da to ni v nobenem primeru neko notranje vprašanje med ZSSR, oziroma carsko Rusijo in Turčijo, pač pa je to problem, ki v enaki meri zanima vse vesile. Nekaj držav je to formuliralo takole: »Če Rusija pride v Dardanele, tedaj so njene meje v Marseilleu in Toulonu.«

Medsobojno tekmovanje modernih evropskih držav za nadzorstvo nad morskimi ožinami se je začelo v hipu, ko se je Anglija uprla zahtevam Katarine Velike po letu 1774, ko je zahtevala za Rusijo Carigrad in popolno vodstvo nad morskimi ožinami. Dolej je bilo Crno morje turško morje cela tri stoletja. V 19. stoletju se je status morskih ožin spremenil posredno ali neposredno nič več in nič manj kot v sedmih vojnah in orožornih intervencijah, z desetimi pobdbami in konvencijami. Za naše stoletje lahko trdimo, da je bilo manj pogodb in spora-

jamčj vesilam, da ima vsaka posebej v komisiji za morske ožine po dva glasova. Po določilih tega sporazuma je morala Turčija v celoti demilitarizirati oporišča ob teh morskih ožinah, medtem ko bi imele ladje pod kakršnokoli zastavo prost prehod skozi te ožine v miru in vojni, razen če ne bi bilo s tem omejeno Društvo narodov ob morebitnem izbruhu vojne.

Takšno politiko vesil pa so zavrgle vojaške zmage Mustafe Kemala in politični uspehi Ismeta in Nemija Loza. Medtem ko v Sevresu ni hotel nihče vprašati sultanovih delegatov za misljenje, se je predstavnik turške republike Ineni drznil tri leta pozneje celo prekiniti pogajanja, zapustiti konferenco in se vrnil v Ankaro. Pred tako odločnim stališčem mlade Turške republike je morala Evropa popustiti in 24. julija 1923 podpisati Lozansko pogodbo. S to pogodbo so vrnilo Kemalovi Turčiji Trakijo, Smirno in druga področja v Mali Aziji in ji priznali sedanje meje. Kar zadeva morske ožine, ni Turčija utegnila doseči večjega uspeha. Nad temi je izgubila svojo suverenost. Bile so demilitarizirane in so prišle pod nadzorstvo posebne mednarodne komisije. Predsednik te komisije je moral biti Turek, noben član pa ni mogel imeti več kakor en glas.

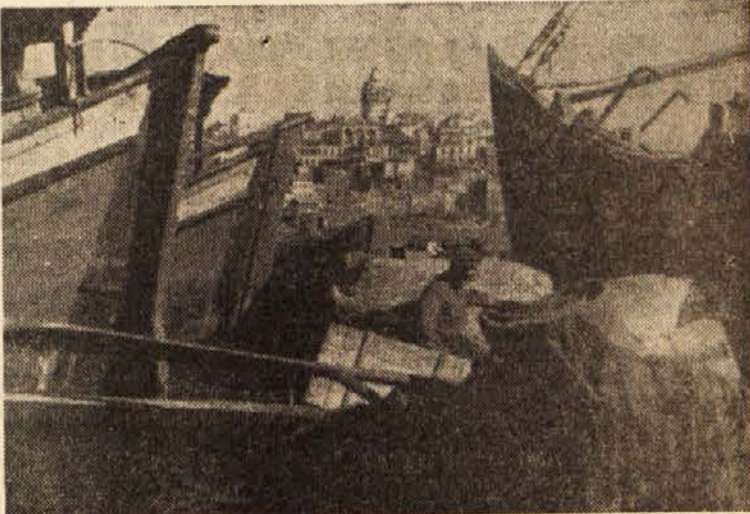
Takšno stanje je trajalo vse do leta 1930, ko je izbruhnila abesinska vojna in je začel oživljati nemški militarizem. Turčija je zahtevala, naj bi ponovno proučili določbe Lausanske pogodbe o morskih ožinah. Ankarška vlada je zahtevala, naj bi dovolili ponovno demilitarizacijo morskih ožin. Društvo narodov se je s tem strinjalo in je bila leta 1936 sklicana nova konferenca o morskih ožinah, tokrat v Montreilleuxu. Tej konferenci Italija ni prisostvovala.

Druška svetovna vojna je pokazala, kolikšnega pomena so bile določbe Montreške konvencije, med katere podpisniki je bila tudi Jugoslavija. S to konvencijo je bila odpravljena mednarodna komisija za Dardanele. Turčiji so priznali popolno suverenost nad morskimi ožinami in ji dovolili, da jih ponovno utrdi. Trgovske ladje vseh držav so imele prost prehod v vojni in miru; z edino izjemo, da smejo pluti med vojno po morskih ožinah samo podnevi in v pasu, ki so ga določile turške oblasti. Turčija je dobila pravico, da sme, če bi bila nevtralna, preprečiti napadala dejanja v morskih ožinah, če bi pa sodelovala v vojni, pa ne bi smela brez njenega dovoljenja pluti po le-teh nobena tuja ladja.

Avgusta leta 1941, ko so nemške čete že globoko prodirle na sovsjetsko ozemlje, sta ZSSR in Anglija izjavili turški vladi, da se povsem strinjata s tem, da Turčija upravlja morske ožine. ZSSR je ob tej priložnosti potrdila svoje obveznosti, določene v Montreški konvenciji. Tudi med vojno ni ZSSR ugovarjala Turčiji. Sele po končani vojni je ZSSR izjavila, da Montreška konvencija in turška upravljanja morskih ožin v drugi svetovni vojni ne dajeta zadostnih jamstev za sovsjetsko varnost nad Crnim morjem. V prid temu je bilo navedeno, da je Turčija pustila pluti skozi morske ožine nemške pomožne vojaške ladje z več kot 140 tisoč tonami noličnosti ter italijansko cisternsko ladjo »Tavris«, češ da gre za trgovske ladje. Turška vlada je v svojem odgovoru poudarila, da leta 1942 ni plula skozi morske ožine nobena trgovska ladja, leta 1943 pa samo deset z nosilnostjo 19.500 ton. Zavezniki so se na Potsdamski konferenci sporazumeli, da

bo sleherni imel pravico, dajati pripombe k določilom Montreške konvencije. Tedanji predsednik turške vlade Saradžoglu je v zvezi s ponovnimi sovsjetskimi zahtevami po oporiščih in morskih ožinah in s spremembo konvencije leta 1946 izjavil: »Turčija je vsak hip pripravljena, udeležiti se mednarodne konference in sprejeti njene sklepe, kolikor ne bi le-ti zadevali turško neodvisnost, suverenost in ozemeljsko nedotakljivost. S tem pa je Turčija izgubila vsakršne posebne koncesije do katerekoli države.

Ob takšnih pogojih ni bila sklicana konferenca, na kateri bi razpravljali o reviziji Montreške konvencije, saj je ZSSR sodila, da se ne more udeležiti konference, na kateri bi Turčija postavila kakšne zahteve. Sovsjetska diplomacija je zagovarjala tezo, da je vprašanje morskih ožin zadeva, ki zanima izključno obrežne države. Kmalu nato je ZSSR pozicala svojega veleposlanika iz Ankare in odnosi s Turčijo so se do skrajnosti zaostriili.

Zlati Rog v Carigradu.

S predlogom, ki je bil stavljen pred nekaj dnevi in po katerem je ZSSR pripravljena razpravljati o določbah Montreške konvencije, pri čemer bi spoštovala suverenost turške države nad morskimi ožinami, kaže, da se začena revizija povojnega stališča ZSSR do tega vprašanja. Spričo tega sodijo sedaj v turških

političnih krogih, da je Moskva, s tem da je opustila svoje zahteve po oporiščih in morskih ožinah, vendarle sprejela, četudi s precejšnjo zakasnitvijo, prvotno turško stališče do razgovorov o reviziji Montreške konvencije na temelju spoštovanja turške suverenosti države nad Bosporom in Dardanelami. Zdravko Pečar

DELAUSKE DEMONSTRACIJE V VZHODNEM BERLINU

(Od stalnega dopisnika Borbe)

Berlin, 16. jun. — Današnje demonstracije v vzhodnem Berlinu so naenkrat in na presenetljiv način razkrile vso težavnost položaja v sovsjetski okupacijski coni Nemčije in pokazale pravi obraz tamkajšnjega režima. Čeprav so z novimi ukrepi, ki so jih zadnje dni najavili v sovsjetski okupacijski coni, priznali polom celotne politike informbirojskega režima v Vzhodni Nemčiji, so današnje demonstracije v neposredni bližini tako imenovane železne zavesje vpriči zahodne Berlina jasno razkrile, kako globoko je nezadovoljen delavski razred in ž njim vse ostalo prebivalstvo Vzhodne Nemčije.

Boj proti povišanju norm

Ze minuli petek so delavci, ki grade Stalinov drevored, nekdanji Frankfurtski drevored, zahtevali na nekem sestanku, naj se ne uveljavijo nove vladne odredbe o povišanju norm na gradbiščih. Objubili so jim, da bodo sporočili njihovo zahtevo pristojnim oblastem ter da bodo dokončni odgovor dobili v torek, torej danes do devetih.

Davi ob devetih so vsi delavci z »Blok 40« v Stalinovem drevoredu na svojih delovnih mestih pričakovali odgovor na svojo zahtevo. Točno ob devetih je prišel tajihi organizacije Enotne nemške socialistične stranke na gradbišču Gützler in sporočil delavcem, da je bila njihova zahteva odklonjena: norme ostanejo povišane.

Osemdeset zbranih delavcev je takoj sklenilo opustiti delo in v

znak javnega protesta odditi pred poslopje predsednika vzhodnonemške vlade.

Kmalu po deveti uri je torej krenila skupina gradbincev, ki se je v manj ko treh urah razrasla v veliko demonstrativno povorko vzhodnoberlinskega delavstva.

Soglasne zahteve

Delavci z »Blok 40« so v en glas zahtevali znižanje norm. Ze v Stalinovem drevoredu se jim je pridružil kakih sto delavcev, gradbincev z nekoga drugega bloka. Do Aleksandrovega trga je sprevod že narasel na tri tisoč ljudi. Tu je nekdo strgal star informbirojski transparent in na njegovo hrbtno stran napisal novo: »Zahtevamo znižanje norm!«

To je bilo prvo geslo, s katerim se je sprevod začel pomikati. Čim bolj je množica demonstrantov rasla, tem več je bilo gesel, kajti med demonstranti že niso bili več samo gradbinci, marveč tudi drugi delavci, študenti in ostali meščani. Tedaj so terjali tudi že znižanje cen v državnih prodajalnah in znižanje davkov. Bilo je slišati nova gesla: »Hočemo maslo, ne pa narodne vojske!«

Ze na Aleksandrovem trgu je nekaj policajev skušalo miriti demonstrante in jih pregovoriti, naj se razidejo, toda našli so na odpor in so se naglo umaknili.

Ko je veliki sprevod demonstrantov stopil v Leipziško ulico, v kateri so ministrstva, so začeli v njih jedrno zapirati okna. Vladno četrtje je zajel preplah.

Jalov poskus ministra Selbmann

»Govoriti hočemo z Grotewohlom in Ulbrichtom!« so vzklikali demonstranti pred poslopjem predsednišča vlade. Toda ta dva se nista prikazala. Tedaj so se oglasili: »Dol z vladol!«

Ko so razburjenje na ulici in klici demonstrantov dosegli vrhunec, se je odprlo neko okno in na njem sta se pojavila ministra Heinrich Rauh in Fritz Selbmann.

»Tovariši!«, je spregovoril Selbmann z okna. Spodaj je nekdo zavpil: »Mi si nismo tovariši!«

Drugi so zahtevali, naj pride Selbmann iz hiše in naj govori med njimi.

Prišel je. Našli so celo stol, na

katerega je stopil. Toda že prve njegove besede so bile navadne fraze, ki jih vzhodnonemški delavci poslušajo že leta in leta in ki so le še bolj vznemljevale demonstrante. Selbmann je moral umolkniti in v varstvu nekaj policajev, ki so prišli iz poslopja predsedstva, je izgubil. Vrata za njim so zaklenili. Zdelo se je, da je bil to znak, da so se demonstracije še bolj razvlele.

Velik odnev demonstracij

S Potsdamskega trga in vsega področja okoli Brandenburških vrat v zahodnem Berlinu smo zlahka sledili razvoju demonstracij v vzhodnem delu mesta. Tisoči prebivalcev zahodnega Berlina so stali na ulicah in trgih in presenečeni opazovali tisto, kar so le stežka domnevali, da bi se moglo zgoditi.

Takšnih delavskih demonstracij in takšnega ljudskega gibanja ne pomnimo v Berlinu že od leta 1918, pravijo tisti, ki dobro poznajo berlinske razmere.

V Zahodni Nemčiji so današnje demonstracije v Berlinu soglasno presodili kot dogodek daljnosežnega pomena.

Nihče ni dvomil, da bo prebivalstvo sovsjetske okupacijske cone Nemčije odločno nasprotovalo terorističnemu režimu. Nihče ni dvomil in odporniški duh nemškega naroda, vendar spričo terorja v sovsjetski okupacijski coni ni bilo pričakovati, da bo v našem vzhodnem Berlinu prišlo do tako hudega, čeprav neorganiziranega odpora. Danes niso demostriirali samo gradbinci s Stalinovega drevoreda, marveč vse prebivalstvo vzhodnega Berlina. Danes niso odločali samo o normah, marveč o usodi nemškega naroda.

Predsednik zahodnonemške socialdemokratske stranke Erich Ollenhauer je izjavil, da so bile demonstracije izraz močnega no-

»Dol z vladol!« so vzklikali vedno bolj pogosto.

»Zahtevamo znižanje norm!« »Nočemo samo znižanje norm, hočemo svobodne volitve v vsej Nemčiji!«

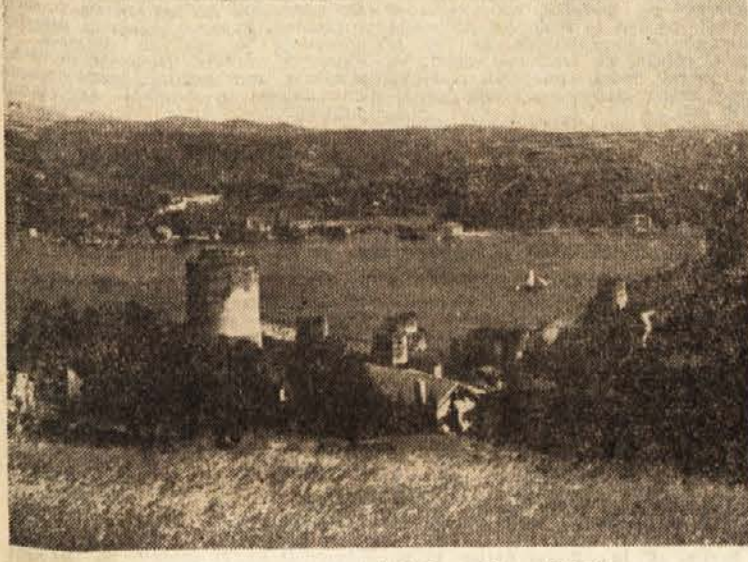
»Dol z bradačem!« (Bradača imenujejo v Vzhodni Nemčiji podpredsednika vlade Walterja Ulbrichta.)

Nekaj članov Nemške enotne socialistične stranke je skušalo pozvati delavce in ostale demonstrante, naj se razidejo. Množica jih je v hipu pretepla in vrgla iz svojih vrst.

Ves čas policija sploh ni posredovala. Prometniki so se umaknili v hiše, »ljudski policajci«, ki jih vidiš sicer v vzhodnem Berlinu na vsakem koraku, so izgubili z ulic, čim so zagledali sprevod demonstrantov

Izredna seja vlade

Sele ko se je sprevod pričel vračati po isti poti, od koder je prišel, sta se pojavila dva policijska avtomobila z zvočniki, preko katerih so pozivali demonstrante, naj se mirno razidejo. Demonstranti pa so ju napadli. Prvi je pobegnil, drugega pa so demonstranti ustavili in skupina delavcev je obšla z njim doberšen del vzhodnega Berlina ter vzklikala skozi zvočnik nova gesla. Hkrati so delavci sestavili resolucijo, v kateri zahtevajo od vlade povečanje mezd, splošno znižanje norm, znižanje cen v državnih prodajalnih za 40% ter svobodne volitve v vsej Nemčiji. O mraku, okrog 18.30 (sprevod se je razšel šele okrog 18. ure) so začeli voziti po vseh berlinskih ulicah policijski avtomobili, ki so po zvočnikih razlašali, da je imela vzhodnonemška vlada danes izredno sejo, na kateri je sklenila znova proučiti vprašanje norm, in da je odredila, da se norme ne smejo več določati na upravni način. Vlada je hkrati pvala delavce, naj se »skupaj z njo borijo proti provokatorjem. Toda ulice, ki so bile kako uro prej prepelne ljudi, so bile zdaj že skoraj popolnoma prazne.

Pogled na Bospor s trdnjave Rumeli Hisar

propadlega turškega imperija mlado in močno moderno državo. S tem je za vse večne čase odpravil znano trditve, da »reformirali« Turčijo pravzaprav pomeni — uničiti jo. Kemal je reformiral Turčijo na način, ki je vlihl novo silo in jo usposobil, da se je lahko uprla ne le vsem evropskim zahtevam, marveč tudi temu, da bi ji vzeli nadzorstvo nad morskimi ožinami.

Spričo tega se je tako Turčija leta 1945 uprla pritisku ZSSR in njenim kasnejšim zahtevam, ki

zumov o prehodu skozi Dardanele, zato pa mnogo večje in intenzivnejše zanimanje vesilav za ta problem.

Po prvi svetovni vojni je napačilo novo obdobje obravnavanja problema morskih ožin. Takrat so zavezniki skušali vsiliti premaganji Turčiji, da bi imela dalj časa mednarodno nadzorstvo nad Dardanelami. To je bilo določeno tudi s pogodbo v Sevresu leta 1920, ki so jo Turčiji vsilile zahodne vesile in podpisali sultanovi delegati. Ta pogodba

DANES PO SVETU

Represalije po nemirih v ČSR

Iz dneva v dan se ponavljajo izjave najvišjih državnih voditeljev na Čehoslovaškem o gospodarskih težavah, o slabi delovni storilnosti, o prehajanju delavcev in partijskih funkcionarjev pod vpliv »sovražnih elementov«, toda vedno bolj govore o potrebi, da je treba temeljito očistiti partijo pa tudi sindikate.

Po denarni reformi, do katere je prišlo pred 15 dnevi, po inflaciji in zmedbi, v katero je zašla Čehoslovaška zaradi čedalje večjega nesorazmerja med blagovnim skladom in denarjem v obtoku, so postale razmere še hujše. S tem, da so delovni ljudje izgubili prihranke, zaradi česar je pravzaprav prišlo do denarne reforme, se je zmanjšala kupna moč in življenjska raven. Zaradi tega se je ljudstvo odkrito uprlo in opor se je v nekaj dneh spremenil v demonstracijo in stavke.

Značilno je, da je prišlo do najbolj resnih nemirov v rudarskih bazenih in srednjih težke industrije. »Nova svoboda«, ki izhaja v Moravski Ostravi, je 8. junija pisala o stavki in nemirih, plzenska »Pravda« pa govori 5. junija o manifestacijah, poskusu protirevolucionarnega upora, žalitvi sovsjetske zastave in o spominih na Stalina in Gottvalda.

Nemiri so bili zadušeni z orožjem, kakor je radostno sporočil predsednik Zapotocky, sedaj pa so začeli pomirjati delavce. Zapotocky je pred nekaj dnevi, ko je govoril o »protestih« kot »protidržavnih podvigih, o špekulativnih in razrednih vzružitih, zahteval, da bi bilo odobro pogledatle v vrsto sindikalnih organizacij, da bi odvzeli privilegije »sihernemu članu sindikata, ki ni vreden zaupanja.

Na sobotnem kongresu KP Čehoslovaške so napovedali novo ofenzivo proti delavcem in članom partije, ki niso »napravili izpita« v valutni reformi in ki nimajo mesta v partiji. O tem neuspitem izpitu sta govorila Siroky in Zapotocky, hkrati pa napovedala, da bo dobiten del delavcev izgubil vse dosedanje socialne pravice. Zapotocky in Siroky sta hkrati s represivnimi ukrepi zahtevala, naj bi se povečala proizvodnja v tovarnah in donos na njihov ter naj bi bili izdelki oziroma pridelki boljše kakovosti.

Zanimivo je, da se na Čehoslovaškem postužujejo represivnih ukrepov v času, ko v vzhodni Nemčiji zavračajo te ukrepe kot neučinkovite. Stališče do Čehoslovaške pa ostaja enako: Prva največja in najodgovornejša naloga čehoslovaškega delavskega razreda in celotne skupnosti je skrb za pravočasno in brezhibno dobavljanje Sovjetski zvezi. Res je, da se praški voditelji tokrat niso izkazali kot imajo navado ob vsaki priložnosti. Tokrat so se zadovoljili s tako imenovano tretjo nalogo (druga temeljna naloga je »dobavljanje ljudskim demokratičnim državam); z graditvijo socializma v ČSR. Teško, da bodo s tem prevarili čehoslovaško ljudstvo in mu prikrili bistvo ter resnični vzrok katastrofalnega položaja, v katerega so spravili državo.

Z VSEH STRANI SVETA

FRANCIJA

Francosko-sovsjetski razgovori

Pariz, 16. jun. (Reuter) Francosko znanjejo ministrstvo je sinoči sporočilo, da so se v Parizu sešli francoski in sovsjetski visoki funkcionarji ki bodo razpravljali o sklenitvi trgovinskega sporazuma med obema državama.

Podrobnosti še niso objavljene, dobre poučeni krogi pa sodijo, da bo trgovinska zamenjava med Francijo in Sovjetsko zvezo dosegla vrednost 20 milijard frankov. Če bo pogodba sklenjena, bo Francija brskone izvažala tekstilije, elektrotehnično opremo, farmacevtske izdelke in težke stroje v zamenjavo za žito, gradbeni les, krzno, antracit in azbest.

Izvršni svet organizacije ZN za prosveto, znanost in kulturo (UNESCO) se je sporazumel glede izvolitve novega generalnega direktora te nove organizacije škar mesto je ostalo izpraznjeno, po stavki Thoresa Bodeta. Kdo bo novi generalni direktor, še ni znano, ker je bila seja tajna.

ZDA

Lippmann o sovsjetski politiki

Washington, 16. jun. Znan ameriški komentator Walter Lippmann piše da je Sovjetska zveza s svojimi najnovejšimi potezami v Evropi odpravila probleme, o katerih bi moral sicer razpravljati predstavniki

INDONEZIJA

Nova vlada

Džakarta, 16. jun. (AFP) Predsednik indonezijske republike Sukarno je pozval prvaka stranke »Masduki« in predstavnika nacionalne stranke naj sestavita novo vlado. Nova vlada bo leta 1949, odkar je decembra leta 1949 Indonezija postala suverena republika.

Prejavanja Vitipova vlada, ki je bila na krmilu nekaj več kot eno leto je podala ostavko drugega junija zaradi nesojlišnosti in trenj med dvema najmočnejšimi strankami — nacionalno stranko in stranko »Masduki«. Politični krogi v Džarkarti dvomijo, da bo tema dvema po hitrima prvakoma uspelo sestaviti vlado.

KENIJA

Britanske operacije

V veliki čistilni operaciji, ki so jo začele pred devetimi dnevi britanske oborožene sile in policija v kateri so pripadniki plemena Kiku proti članom organizacije Mau-Mau je izgubilo življenje 125 članov te organizacije. Hkrati je bilo ubitih 5 domačih policistov in en britanski vojak. V teh operacijah so sodelovala tudi britanske letalske sile, ki so iskale skrivališča pripadnikov Mau Mau.

KOLUMBIJA

Po državnem udaru

Bogota, 16. junija. (AFP) Kolumbijski notranji minister Lusio Pabon Nunez je izjavil, da se lahko prva liberalna stranka, ki so pobegli iz Kolumbije, vrnejo v domovino ker jim bo vlada zamenjala osebnostno varnost. Ta izjava je eden izmed najpomembnejših korakov odkar je general Rojas prevzel predsedniško oblast. Prvaki liberalne stranke, ki žive v tujini, so nekdanji predsednik republike Eduardo Santos ki živi v Parizu nekdanji predsednik Alfonso Lopez, ki se je zatokal v Španiji, in še nekateri.

Prvi odsek proge Ljubljana-Postojna elektrificirajo

Ze elektrifikacija odseka Postojna-Rakek bo omogočila vsako leto 30 milijonov dinarjev prihranka

Pred kratkim so se začela na odseku železnice od Postojne do Rakeka dela za elektrifikacijo proge. To je prva etapa elektrifikacije celotne proge od Postojne do Ljubljane oziroma Zaloga. Na

okrog 500, so prevzeli kolektivni strojne delavnice in mostne delavnice v Šiški ter tamošnja železniška industrijska šola. Če bo uspelo pravočasno zagotoviti tudi električni material, zlasti kon-

Elektrifikacija celotne proge proti Trstu bo bistveno pospešila in pocenila promet na tej važni prometni žili. Elektrificiran promet nudi velike prednosti pred prometom s parnimi lokomotivami, zlasti na progah z večjimi vzponi, kjer omogoča elektrifikacija lažjo in hitrejšo vožnjo ter večjo propustno moč proge. Električna lokomotiva tudi mnogo bolje izkoristi pogonsko energijo. Parna lokomotiva izkoristi dejansko za vleko povprečno le 4% energije premoga (če upoštevamo kurjenje lokomotive, postajanje itd). Če pa vozimo z električno energijo, ki jo pridobimo iz premoga v termoelektrarni, tedaj izkoristi električna lokomotiva okrog 12% energije premoga. Zato se električna vleka splača tudi tedaj, če imamo na razpolago le električno energijo iz termoelektrarne. Se ugodnejši je račun, če imamo mnogo cenejšo hidroelektrično energijo. Velika prednost je tudi v tem, da vleče električna lokomotiva tudi pri velikih vzponih le z malo zmanjšano brzino.

Stroški za elektrifikacijo so sicer veliki, toda rentabilni račun nam kaže, da bo elektrifikacija prometa prinesla samo na progi Rakek-Postojna letni prihranek nad 30 milijonov din. Ta-

ko bodo investicijski stroški za ta odsek amortizirani s prihranki že v šestih letih in pol. Nadaljnja elektrifikacija proge do Ljubljane bo zlasti olajšala promet od Borovnice proti Logatcu, kjer zdaj vozijo lokomotive zaradi močnega vzpona le z manjšo obremenitvijo, pri težjih vlakih pa sta potrebni dve lokomotivi.

Litostroj razpošilja turbine

Litostroj pošilja te dni na Blasino v Srbijo, za hidrocentralo Vrta I, prvo turbino z močjo 15.000 konjskih sil. Prvo turbino za drugo hidrocentralo tega sistema, Vrta II, je Litostroj že izročil, razen tega pa je letos poslal na stavbišče še štiri večje turbine, med katerimi je prvi agregat za Jablanico z jakostjo 30.000 konjskih sil. Tri turbine bo poslal hidrocentrali Slapovi Une, četrto turbino za to centralo pa še sestavljajo. Tovarna bo letos poslala Jablanici še drugi agregat za Zvonik. Vsaka izmed teh turbin, kakor tudi druga in tretja agregata za HC Medvode in Moste, imajo po 30.000 konjskih sil.

Poznospomladanska nevihta se grozeče pelje nad idilični pašnik, da se bodo živali in pastirica zdaj zdaj boječe stisnili skupaj

NOV LOVSKI ZAKON PRIPRAVLJAJO

Lovstvo naj ubere sodobnejšo pot

S skupščino Glavne lovske zveze, ki je bila preteklo nedeljo v Zagrebu — 14 dni po obnem zboru Lovske zveze Slovenije, so se končali letošnji občni zbori lovskih organizacij. Občni zbori so pokazali, da je zrasla in da se vedno raste med lovci vrsta ljudi, ki si požrtvovalno, resno in tudi uspešno prizadevajo, da bi dobil lov v naših razmerah vrednost, ki jo kot gospodarska panoga in kot šport

tudi dodati, da s premoženjem, ki ga lovci upravljamo, velikokrat slabo gospodarimo in da tudi stavež še marsikje ni tak, kot bi lahko bil in kot bi moral biti. Toda po drugi strani je spet res, da so to spoznale že mnoge okrajne lovske zveze in tudi mnoge lovske družine, ki že sprejemajo sklepe, da bodo odpravile pomanjkljivosti, napake in zlorabe.

tovali: zaradi mnogih zastalih odnosov v lovstvu postaja nujna splošna reorganizacija tako z gospodarsko-športnega gledišča kot z gledišča notranjih odnosov v lovskih organizacijah.

RAZPRAVE O REORGANIZACIJI LOVSTVA

Zato ni čudno, če so v lovskih organizacijah poleg vprašanj, ki jih dnevno porajata lovišče in lovska družina, govori in razprave vedno več o reorganizaciji lovstva, o novem lovskem zakonu, o loviščih, o zakupini, o stroških za lov, o lovskih čuvajih in podobno. Te debate bodo nedvomno razjasnile mnoge pojme o lovu, okrepile lovske družine in oblikovale bodoče podobe našega lovstva. Drugačni so sicer ti razgovori v Vodvodni, ki je lansko leto dobila samo od izvoženih zajcev 53 milijonov dinarjev, drugačni nekje okrog Dravogradu, kjer pride na enega lovca letno komaj en sam zajec, drugačni spet v Srbiji, kjer je bil doslej celoten okraj eno samo lovišče kot nekje v okolici Ljubljane, kjer je velikokrat za dober hektar lovišča trda borba. Toda povsod gre za ista načela, ki naj jih bodoči zvezni lovski zakon uskladi. Ta načela so predvsem naslednja: Bodoča lovišča naj bodo ustvarjena po lovske gospodarskih vidikih in naj bodo velika od 2000 do 7000 hektarov; lovišča naj a posebno pogodbo vzamejo v zakup in upravljajo lovske družine; vsi člani lovske družine naj obvezno opravljajo lovski izpiti; zakupnina naj se določi po vrednosti lovišča; iz zakupnine naj

se ustvarijo lovske skladi, ki naj bodo namenjeni za razvoj lovstva sploh, za čuvajsko službo in za poravnavo lovske škode; lovska družina in okrajna lovska zveza naj dobita večjo samostojnost; lovstvo naj v sodelovanju z državo vodi Sveti za lovstvo; lovstvo naj se kot samostojna panoga osamosvoji itd.

Pred novimi upravnimi odbori lovskih organizacij je odgovorna naloga: sodelovanje pri izdelavi novega lovskega zakona. Nobenega dvoma namreč ni, da bo ljudska država, ki bo nov lovski zakon izdala, upoštevala vse pozitivne pobude, ki bodo prišle iz lovskih vrst. Gotovo je, da sodelovanje lovcov lahko zelo pospeši oblikovanje in sprejem novega lovskega zakona. Ob takem sodelovanju se nudi upravnim odborom okrajnih lovskih zvez in upravnim odborom lovskih družin priložnost, da temeljito analizirajo lovstvo na svojih področjih, da odpravijo vse pomanjkljivosti, ki so se pokazale gleda velikosti lovišč, v delu lovskih družin, pri določitvi zakupnine, ki je bila doslej samo formalna, pri ureditvi lovske čuvajske službe, pri gospodarjenju z divjadjo. Vse to so naloge, ki se sem pa tja zdo zelo lahke, ki pa so velikokrat težko rešljive. Lovske organizacije preživljajo torej dolgo, ki lahko prinese našemu lovstvu relativno ustajenost, ko lahko razširimo in okrepiamo lovske vrste, ko lahko ustvarimo pogoje, da bo lovski šport lepši, pogoje, v katerih bo lovstvo dalo skupnosti to, kar ji je dolžno dati. C. Kranjc

LOV LOVCEM!

Kljub temu in najbrž prav zato da čujemo, da v našem lovstvu nekaj ni v redu. Čutimo že najmanj leto dni, da bi šli v lovstvu lahko hitreje naprej, če bi tudi lovstvo ubralo nove, sodobne poti, ki jih odkriva in odpira razvoj socialistične družbe. To je tretja ugotovitev, o kateri se je sicer že dolgo govorilo, ki pa je v zadnjih mesecih dobila jasen in nedvoumen izraz. Občni zbor Okrajne lovske zveze in Ljubljani je poudaril, da v vsem našem družbenem dogajanju čutimo demokratizacijo, le na lovskem področju ne. Lovstvo ne more zaostajati, korakati mora vzporedno z družbenim življenjem. Postavlja se zahteva: lov lovcem! Na obnem zboru Lovske zveze Slovenije smo slišali te besede: Prišlo dejstvo je, da moramo doseči reorganizacijo in spremembo zakona o lovu in s tem v zvezi globoke spremembe v materialno-gospodarskem pogledu. Življenje in notranji odnosi v lovski organizaciji ne gredo z razvojem naše družbe, smo zastali in zastareli, tako v obliki kakor v vsebini. V Zagrebu pa je predsednik Glavne lovske zveze Jugoslavije Boško Šiljegovič ugo-

Zaupljivi in hkrati plahi pogled tega ljubkega gozdnega prebivalca, ki ga zimska stiska večkrat prične k človeškim bivalščem, bo pravega lovca prav gotovo spomnil, da lovčevno delo ni le ubijanje, ampak tudi varovanje divjačine.

lahko pridobi in ima. Ze imamo in še pridobivamo vsak dan ljudi tako v lovske družine kot v ostale lovske organizacije, predvsem v okrajne lovske zveze, ki so trden temelj in dobro upanje za pot naprej. Obdobje občnih zborov, ki so podali vrsto lovskih statistik, je tudi pokazalo, da se je divjad v splošnem pomnožila, da se končuje torej doba, ko je bilo treba predvsem gojiti; približuje se čas, ko bomo lahko začeli črpati zaželeni presežek. Žal je od teh dveh ugotovitev treba dodati, da je v lovskih vrstah še veliko članov, ki niso bili, niso in kot kaže tudi ne bodo pravi lovci, ljudi, ki iščejo v lovu samo korist in ki nimajo občutka za življenje v naravi; treba je

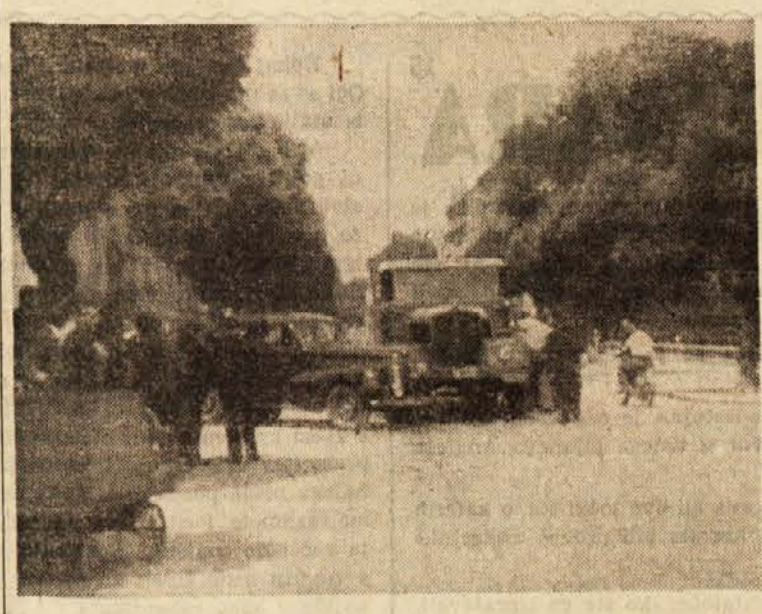
Nerazveselju rekord

V Evropi je Zagreb na prvem mestu po relativnem številu prometnih nesreč

Brez vsakega posebnega truda smo dosegli poseben rekord, na katerega ne moremo biti niti ponosni, še manj pa smo ga lahko veselili. V Evropi smo med vsemi državami na prvem, na vsem svetu pa na tretjem mestu

glede smrtnih žrtev pri cestnih prometnih nesrečah na svetu na prvem mestu mesto Melbourne v Avstraliji s 34,6 mrtvih na vsakih 100.000 prebivalcev. Na drugem mestu je Johannesburg v Južni Afriki, kjer odpade

porazno je to dejstvo, razberemo najlaže iz primerjave s istimi podatki iz nekaj največjih svetovnih mest. Tako prihaja na pr. v Detroitu v Združenih državah Amerike, kjer je stalno v obratu na vsakih 100.000 prebivalcev okrog 45.000 motornih vozil, na vsakih 100.000 motornih vozil pri prometnih nesrečah le po 9,6 smrtnih žrtev. — V prestolnici Anglije Londonu je 6,7, v New Yorku v ZDA 7,03 in v Milanu v Italiji samo 2,2 smrtnih žrtev na 100.000 prebivalcev. Zanimivo pri tem je, da je po uradnih statističnih podatkih v 90% primerov v Zagrebu vzrok prometnih nesreč krivda ljudi in le v 10% je kriva tehnična pomanjkljivost vozil ter druge napake. Mnogostevne razprave med strokovnjaki in laiki so skušale najti učinkovitejši način preprečevanja ali vsaj omejevanja smrtnih prometnih nesreč na naših cestah. Večinoma so izzvenele v soglasju, da je v ta namen nujno treba ustvariti posebno organizacijo, ki bi zajela splošno prometno-vzgojno dejavnost vseh koristnikov naših cest in drugih cestno-prometnih objektov. Vse te povzročevalce tako pogostih nesreč in smrtnih žrtev bo treba trdo vzgajati v pravilni uporabi prometnih žil in sredstev ter jih obnem odločno pritegniti v aktivno borbo za preprečevanje prometnih nesreč. Take organizacije in društva že imajo v mnogih svetovnih mestih z razvitejšim cestnim motoriziranim prometom, tako na pr. »Združenje za preprečevanje prometnih nesreč« v Londonu, organizacija »Varnost v javnem prometu« v Zahodni Nemčiji itd., in je njihovo dosedanje delovanje pokazalo vidne in pozitivne uspehe. V. V.

Kadar avtomobilist preveč rad hodi v krčmo po korajžo ali kadar zmaga dirkaška strast nad trezno razsodnostjo, tedaj smo običajno priče takšnim in podobnim razburljivim prizorom, med katerimi žal vse prepogosto ugasne tudi človeško življenje.

glede števila smrtnih nesreč v avtomobilskem cestnem prometu. Ta nerazveseljivi rekord v naši domovini ima prestolnica Hrvaške — Zagreb. Po uradnih statističnih podatkih je

na 100.000 prebivalcev po 18,8 smrtnih žrtev prometnih nesreč, kot tretje mesto na svetu pa je v tem pogledu naš Zagreb, ki se »diči« s 16 mrtvci na vsakih 100.000 prebivalcev. Kako

Priprave za zasedanje mednarodne elektrotehnične komisije v Opatiji

Zagreb, 15. junija (Tanjug). Za zasedanje mednarodne elektrotehnične komisije (IEC), ki bo v Opatiji od 22. junija do 1. julija letos, se je doslej prijavilo 242 letih delegatov iz 16 držav, to je 50 delegatov več, kot so prvotno pričakovali. Od Jugoslovčanov bo sodelovalo okrog 75 strokovnjakov iz raznih panog elektrogospodarstva.

Po sporočilih organizacijskega odbora jugoslovanske komisije (IEC) bo 18. t. m. prispel v Opatijo mednarodni sekretariat osmih članov s sekretarjem. Kmalu bodo začele prihajati v Opatijo prve skupine delegatov, največje število delegatov pa pričakujejo 21. junija.

Po številu delegatov posameznih držav bodo najštevilnejše zastopane Anglija (44), Francija (36), Nemčija (31), Italija (22). Veliko število delegatov bo tudi iz ZDA, Holandije, Švedske, Indije, Brazilije, Avstralije in Izraela.

Vest o milijonski dediščini iz Amerike izmišljena

Kaj se lahko zgodi, če gre uredništvo v lovu za senzacijami predaleč

Sarajevu, 16. junija. V »Oslobođenju« z dne 7. junija, je bila objavljena vest: »O veliki dediščini iz Amerike«, v kateri je bilo med drugim rečeno: »V Oslobođenju« je bilo nedavno objavljeno poročilo o kapetanu Vasi Antoniju, ki je bil dobljen iz Amerike bogato dediščina. Ko so poznale te vesti, preverili, so ugotovili, da ti podatki ne držijo. In na koncu je bilo rečeno, da bodo oblasti zaradi netočnih podatkov predstavnikom tiska kapetana Antonija pokleknale na odgovor.

Ker dobro poznam ta primer in ker bi rad pripomogel k ugotovitvi, kaj bi bilo treba razen Antonija pokleknati na odgovor, da so prišle v javnost nepravilne in netočne vesti, menim, da moram o tem obvestiti javnost. Za kapitanovo izjavo, da bo podedoval pet milijonov dolarjev, sem zvedel od sodelavca »Oslobođenja« Ibrulja, ko se je v avtomobilu vrnil iz Pazarića, kjer je govoril s kapetanom Antonijem.

Vprašal sem Ibruljo, ali ima Antonij kak dokument o dediščini. Moj sodelavec »Oslobođenja« me je čepel, mi o tem ni mogel ničesar povedati, prepričan, da popolnoma drži, kar mi je sporočil, in da podatkov ni treba še preverjati. S takimi »preverjenimi« podatki je odšel v uredništvo.

Takoj mi je dal general Ilić avtomobil, da bi v Patalicu obiskal kapetana Antonija in pravočasno preprečil napačno informiranje javnosti. Ko sem po nagli vožnji javnosti, da nima nobenega dokumenta iz katerega bi bilo videti, ali bo dobil dediščino, in da ne ve, ali je bilo govora o kakšni »poroki« in o dolarjih. Dobil je le nekaj tisoč dinarjev, pa jih je poslal nazaj. Takoj sem ugotovil, da je sodelavec »Oslobođenja« površno zbral podatke. To pravim zato, ker ma je kapetan Antonij prešel. Pravi pa, da je poslal tudi sodelavca »Oslobođenja«, naj bi se ničesar ne objavilo, ker še sam ni vedel, kaj bo praznopravno z njegovim dediščino.

Hito sem se vrnil v uredništvo. Tam je bil članek o kapet. Antoniju že pripravljen. Moral sem vse podrobno prebrati in dokazati, da za je treba zadržati, dokler ne bodo podatki preverjeni. Toda vse je bilo zaman. Odgovorni urednik je rekel, da sam odgovarja, tudi se poročilo o milijonski dediščini ne drži črtal je samo besedo »milijarde« in jo nadomestil s »milijonami«. Ni mi šlo v glavo kako daleč gre v uredništvu za senzacijo. Drugi dan je naša javnost zvedela, za »srečnega« kapetana milijonarja, uredništvo »Oslobođenja« pa je doseglo svoj glavni cilj. Ljudje so se za časnik kar trgali.

»Narodne armije«, kjer so mi rekli, da je tudi »Politika« objavila vest o kapetanu milijonarju. Objavila jo je tudi »Borba« 13. maja. Povelja jo je po sarajevskem »Oslobođenju«. Dopsnik »Sporta« Vučinić ki sem ga našel v uredništvu »Oslobođenja«, je namreč še isto noč obvestil dopisnika »Tanjug« o tej senzaciji »Oslobođenja«.

Ko je zvedel o dediščini pet milijonov dolarjev. Dne 7. junija pa je »Oslobođenje« poročalo, da so kapetana Antonija zaradi netočnih podatkov novinarjem pokleknali na odgovor. Uredništvo je sramežljivo pripomnilo, da gre pri tem hkrati za njegovo površnost. Zanimivo bi bilo vedeti, kdo bo pokleknal na odgovornost uredništvo »Oslobođenja«, ki je zavestno spravilo v javnost netočno vest, samo da bi povečalo naklado.

Mensur Seferović, major, dopisnik »Narodne armije« za sarajevsko področje

POSLEDICE LANSKE SUŠE V NAŠI ZUNANJI TRGOVINI

Po najnovejših podatkih o gibanju naše zunanje trgovine v razdobju januar-april je naš izvoz v teh štirih mesecih močno zaostajal za izvozom v istem razdobju lanskega leta, ker je zaradi izredno slabe lanske letine skoraj dočela izostal izvoz kmetijskih pridelkov. Skupna vrednost izvoza je do konca aprila dosegla le 16,41 milijarde din nasproti 31,18 milijarde din v prvih štirih mesecih lanskega leta. To zmanjšanje gre v celoti na račun skrčenega izvoza kmetijskih pridelkov, ki se je zmanjšal za več kakor 12 milijard din (od lanskih 12,74 na 0,59 milijarde din), in pa izvoza proizvodov živilske industrije, ki se je skrčil za 2 milijardi (od lanskih 2,45 na 0,47 milijarde din).

Lanska suša pa je močno vplivala tudi na obseg in strukturo našega uvoza, ki se je povečal zlasti na račun pomoči Združenih držav, Velike Britanije in Francije. V razdobju januar-april je skupna vrednost našega uvoza dosegla 43,50 milijarde din nasproti 30,85 milijarde din v istem razdobju lanskega leta. Povečal se je predvsem izvoz živil, ki je bil samo v tem štirimesečnem razdobju za 10 milijard din večji kakor lani v istih mesecih (povečal se je od lanskih 5,35 na 15,31 milijarde din). Zaradi uvoza opreme za naše ključne objekte pa se je povečal tudi naš uvoz strojev, elektrotehničnih proizvodov in prevoznih sredstev od lanskih 9,29 na 12,81 milijarde din.

Lanska suša pa je močno vplivala tudi na obseg in strukturo našega uvoza, ki se je povečal zlasti na račun pomoči Združenih držav, Velike Britanije in Francije. V razdobju januar-april je skupna vrednost našega uvoza dosegla 43,50 milijarde din nasproti 30,85 milijarde din v istem razdobju lanskega leta. Povečal se je predvsem izvoz živil, ki je bil samo v tem štirimesečnem razdobju za 10 milijard din večji kakor lani v istih mesecih (povečal se je od lanskih 5,35 na 15,31 milijarde din). Zaradi uvoza opreme za naše ključne objekte pa se je povečal tudi naš uvoz strojev, elektrotehničnih proizvodov in prevoznih sredstev od lanskih 9,29 na 12,81 milijarde din.

KULTURNI OBLAZORNIK

EVROPSKA FILMSKA SKUPNOST

in naša kinematografija

Tovariš urednik! Te dni je bil v Franciji prvi kongres evropskega združenja tehnikov filma in televizije...

Na kongresu so razpravljali predvsem o možnosti za ustanovitev evropske filmske skupnosti in o distribucijskih vprašanjih evropskega filma...

Filmski trg v posameznih evropskih državah je precejšen, da bi mogli zagotoviti potrebne pogoje za materialni obstoj filma...

Naša kinematografija se doslej še ni dobro uveljavila v tujini, prodaja ni niti tistih filmov, ki so bili vredni, da bi prišli na druga tržišča...

prav tako zainteresirana kot mi. Prav nič bolje ni bilo s televizijo nekaterih držav, ki so bile pripravljene odkupiti nekaj naših dokumentarnih filmov...

Zanimalo nas je, kaj pravijo o tem v srbskem podjetju za razdeljevanje filmov. Dobili smo nekaj podatkov o domačih filmih, ki so jih vrtili v srbskih filmskih dvoranah leta 1952...

Obdar se je začela razprava o vprašanju naše kinematografije, pogosto ališimo in beremo različna mnenja o tem, ali je domači film rentabilen...

V srbskem podjetju za razdeljevanje filmov pravijo, da prinese je redkokateri domači film dohodek, ki lahko krijeje vse stroške. Največkrat pri tem pomagajo tuji filmi, ker so

zdi - da bi mogla tudi naša država najti svoje mesto v taki skupnosti. Delegati prvega kongresa te organizacije so sestavili komisijo iz strokovnjakov vseh filmskih panog...

Nekega podatkov o naši filmski proizvodnji

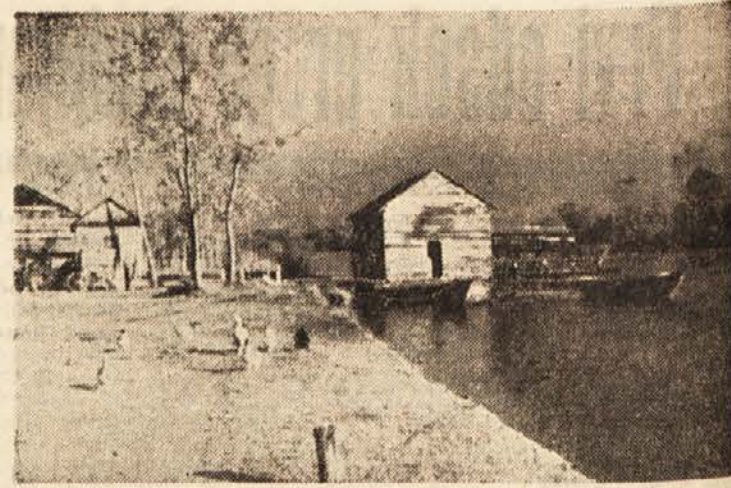
stroški zanje skoraj vedno manjši od skupnih dohodkov od vstopnine. Ko že govorimo o domačih filmih, naj naštejemo nekaj podatkov o tem, kako je v njih v Srbiji. Do nedavnega je srbsko podjetje za razdeljevanje filmov samo prikazovalo filme podjetja »Avala«...

Rapsodija otožnosti

Lisztu, Chopinu in Mozartu se je prejšnji teden priključil še Gershwin z »Rapsodijo otožnosti«. Tako se je naša zbirka biografij o znamenitih muzikantih spot povečala...

Glasba je tisto, kar drži te muzikalne biografije pokonci, seveda če ni šize prebenedat, česar pa o »Rapsodiji otožnosti« v nasprotju z »Nepozabno pesmijo« ne bi mogli trditi...

Te scene in pa Gershwinova muzika bodo poskrbele, da film ne bo tako hitro odšel v pozabo, kot bi brez njih.

Plavajoči mlin na Muri

Pred snemanjem filma »Na valovih Mure«

Slabih šest kilometrov od Ljutomer, lučaj od mosta čez Muro, nasproti Mute, je naselje Gornja Bistrica ob robu reke. Počasni se sučejo teška lesena kolesa dveh plavajočih minov...

Ze konec junija bo semkaj pripelala anemalna ekipa »Triglav-filma«. Začeli bodo snemati kratki film (okrog 100 m) »Na valovih Mure«. Istoimensko zgodbo je pred vojno napisal naš književnik Miško Kranjec...

snetkov bodo napravili tudi v Hotelin v Kotu pri Kaplici. Naloga torej res ne bo lahka, četudi je film predviden za dolžino le nekaj čez tisoč metrov...

Ekipa bo smela svoj sedež v Ljutomeru. Ze pri pripravljalnih delih in organizaciji so pokazala tamkajšnja podjetja in oblast največje razumevanje, kar kaže, da bo ekipa delala v takem vzdušju, kakršno je potrebno za dober uspeh.

MALI LEKSIKON

Kaj je formalizem in v čem se kaže?

Kje v naši državi, v Evropi in na soeti imajo najmanj padavin? Kako se hranijo živali v Arktiki?

Koliko magnezije je v zemeljski skorji in kakšna je zgodovina njegovega pridobivanja?

Odgovori: Idealistična filozofija omejuje vse na vnanjo obliko, ki je glavna, medtem ko je vsebina nekaj drugotnega...

Največ padavin v naši državi imajo Crkvice nad Boko Kotorskem. Letne padavine znašajo v tem kraju 4628 mm...

V nekaterih krajih Arktike, zlasti na severni Gronlandiji, žive živali. Odprave so ondi našle zelo mnogo belih zajcev, ki so bili celo v najhujši zimi izredno topleti...

Magnezij ima zelo zanimivo zgodovino. V zemeljski skorji ga je 1,4%. Sodi torej v vrsto najbolj razširjenih prvov. Toda šele leta 1808 so ga našli uporabljeni v industriji kot negorljivo snov...

Domače filmske vesti

Študenti Akademije za dramsko in filmsko umetnost na obisku v Grčiji

Študenti Akademije za dramsko in filmsko umetnost iz Beograda so te dni odpotovali v Grčijo na povabilo Šole za filmsko umetnost v Atenah.

Na premieri bo direktor Akademije Dušan Magić predaval o naši dramski in filmski umetnosti.

Študenti Šole za filmsko umetnost iz Aten bodo našim študentom vrnil obisk še v letošnjem letu.

Naš predstavnik na festivalu v Berlinu

Naš predstavnik Dejan Obradović, direktor podjetja »Avala« film, bo prisostvoval tretjemu mednarodnemu filmskemu festivalu v Berlinu, ki bo v dneh od 18 do 28. junija.

Na tem festivalu bo sodelovalo 26 držav, od katerih bo 16 prikazalo celovečerne filme.

Istovestno bo v Berlinu sestank Mednarodne federacije filmskih producentov, na katerem bodo razpravljali o avtorskih pravicah, koprodukciji in filmskih festivalih v letu 1954.

Dokončan je film »Potepuška ladja«

V treh dneh so dokončali snemanje novega dokumentarnega filma »Potepuška ladja«. Film so snemali

na parniku »Rijeka«, ki je plul po vodah Italije, Alžirja, Anglije, Holandije, Belgije in Nemčije. Pot je trajala več kot dva meseca.

»Potepuška ladja« prikazuje odlomke iz življenja pomorcev, ki plujejo na prakoceanskih ladjah, življenje pomorcev v tujih pristaniščih. Film, ki je grajen po scenariju in režiji Veljaka Bulajića, bo gotovo do konca junija. Snemal je Frane Vodo-pivec.

Ustanovljena je Zvezna komisija za pregled filmov

Odbor za prosveto Zveznega izvršnega sveta je na podlagi člena Uredbe o pregledu filmov za javno prikazovanje imenoval člane Zvezne komisije za pregled filmov. In to: Miro Mitrović, Otmarja Kreadič, Vladimir Buharija, Zdenko Segov-din, Boro Drenovca, Milko Minić, Djurico Jokića, Stano Tomašević, Olgo Kreadič, Skenderja Kulenovića, Aleksandra Vuća, Eli Finčaja, Milana Dedina, Oskarja Davića, Cedomirja Minderovića, Iva Frola, Nusreta Seferovića, Dušana Kostića, Eriha Kosa, Rodoljuba Andrića, Dušana Timocijevića, Radoša Novakovića, Gustava Gavrina, Vladimira Pogodića, Mirka Paprenico, Milasa Mijuškovića, Djordja Mandića, Rika Kolencu, Milijana Neorčića, Punišo Perovića, Branka Draškovića, Tanasija Mladenovića, Milado Rajter, Milvoja Uroševića, Vioka Raspora, Aleša Bebeljca, Mihaila Svabića, Veliborja Gligorića, Milutina Ivanušića, Svetlo Filipovića.

Za predsednika komisije je bil izvoljen Vladislav Ribnikar.

Iz ameriškega filma »Pavla«, ki bo kmalu na sporedu v ljubljanskih kinematografih

Filmske novice iz tujine

Walt Disney je bil odlikovan s francosko Legijo časti. Odlikovanje so mu izročili na letošnjem Mednarodnem filmskem festivalu v Cannesu.

Anglijski filmski časopis prinaša več zanimivosti iz Hollywooda. Med drugim piše, da je med številnimi strokovnjaki v Hollywoodu tudi indijanec Rdeče krilo iz plemena Cikavov, ki mora učiti korbvoje, filmske junake s Divjega zapada, kako je treba spretno ravnanj s samokresom.

André Cayatte francoski filmski režiser, bo začel ta mesec snemati film »Pred potopom« po lastnem scenariju. Imena igralcev še niso znana. Beneški festivalni odbor je objavil, da bo 14. festival filmske umetnosti v Benetkah od 20. avgusta do 4. septembra. Vsaka država bo lahko poslala na festival določeno število filmov v sorazmerju s svojo letno proizvodnjo. Določene so tri stopnje

dežele, ki izdelajo letno do 50 filmov, lahko pošljejo po enega, dežele od 50 do 100 filmov po dva in dežele z letno proizvodnjo nad 100 filmov pa po tri umetniške filme. Vsi pripravljene filmi smejo biti stari največ leto dni, razen tega pa morajo biti opremljeni s italijanskimi, oziroma s francoskimi podpisi.

Nov film o katastrofi ladje »Titanic« so posneli v ZDA. To je film o hudi nesreči na morju, ki se je pri-petila 14. aprila 1912, ko se je velika čezoceanska ladja Titanic zaletela v ledeno goro v Severnem Atlantiku. Takrat je utonilo 1517 potnikov in članov posadke. Tragedijo teh ljudi opisuje nov film »Titanic«, ki ga je izdelala filmska družba »20 Century Fox«.

PHILIPPS OPPENHEIM 15 VELIKA PREVARA

»Svobodneje bom dihal, ko se boste tam varno nastanili,« je rekel njegov sobesednik. »Vas, kot gospoda Everarda Domineyja čakajo v Dominey Hallu in v Londonu zanimivi dogodki. Ali ste trdno prepričani, da temeljito razumete svoj položaj v svoji hiši? ... Mislim na vaše domače razmere.«

»Vem vse, kar je treba vedeti,« je se glasil nekoliko trd odgovor.

»Vse, kar je potrebno, še ne zadostuje,« je odgovoril Seaman zlovolljno. »Mislim sem, da ste spravili iz tistega pijanega Angleža vso zgodbo?«

»Večino mi jo je povedal. Samo ena ali dve točki sta, o katerih ga nisem mogel temeljito izprašati, ker sta bili preveč diskretni.« Seaman se je srdito namrščil.

»Drugače povedano,« je dejal očitaajoče, »ko ste ga izpraševali, ste se spomnili, da ste gentleman, niste se pa spomnili, da ste Nemeec.«

»Nekaterih Angležev,« je dejal Dominey, »celo če so moralno popolnoma propadli, kakor tale degeneriranec, ne morete pripraviti do tega, da bi vam pripovedovali o svojih intimnih zadevah. Zadnje noč sva se pogovarjala do jutra, vmes pa pila vino in konjak. Jaz sem si iztrgal iz prsi bajko o lastnem preganjanju in jo razgalil pred njim. Vendar pa sem med vsem pogovorom vedel, kakor vem tudi zdaj, da je nekaj prikril.«

Nekaj časa sta molčala. Potem se je Seaman sklonil čez mizo. Oči so mu zožile, toda sijale so ko jeklo. Zobje so mu bolj štrleli iz ust kakor običajno.

»To bi bili morali spraviti iz njega,« je dejal. »Vaša dolžnost ni gojiti plemenita čustva. Vi ste srce in dušo posvetili veliki stvari. Ta hip vam ne morem povedati, kaj vse lahko pomenite za nas, ko se bodo začeli veliki dogodki, če boste lahko še zmeraj igrali svojo vlogo v tej deželi kot Everard Dominey iz Dominey Halla. Zelo dobro vem, da je čut osebne časti med pruskimi aristokraci na vsem svetu najbolj razvit, vendar pa ni niti enega človeka vašega družbenega položaja, ki ne bi bil pripravljen zlagati se ali potegniti človeka za nos za blaginjo domovine. Tudi vi morate biti tak, kakršni so vaši tovariši. Naj ponovim: tista zadeva v zvezi s Ternilhofom ni vaša edina naloga, zaradi katere je vaša prelevitev v Everard Domineyja za nas tako važna. Vaša glavna naloga pride pozneje... Toda dovolj sva govorila o tem. Vem, da me razumete. Postala sva preveč resna. Kako nameravate preživeti ta večer do enajstih? Spomnite se, gospod Dominey, da nekoč tam v Angliji niste živeli ko menih. Morate se zabavati. Zakaj ne zahajate v kako zabavišče?«

»Moja glava je polna drugih reči,« je pripomnil Dominey.

»Če je tako, pa pojdite z menoj v Holborn,« je predlagal možic. »To vas bo razvedrilo. Ločiva se na pragu in vi boste sedeli v ozadju dvorane neopaženi. Slišali boste dolgočasen govor svojega prijatelja. Poslušali ga boste, kako skuša opozoriti Angleže na nevarnost, ki jim preti od grabežljivega in lakomnega nemškega naroda. Kaj pravite na to?«

»Grem,« je odgovoril Dominey brez posebnega navdušenja. »Vsekakor bo to zanimivejše kakor sedeti v zabavišču. Nisem

trdno prepričan, Seaman, da ne bo najtežavnejši del moje naloge tu prav dolžnost, zabavati se, čeprav me to nič kaj ne mika.«

Njegov sobesednik je lahno, toda nestrpno udaril s pestjo po mizi.

»Saj ste vendar mladi!« je vzkliknil. »Vi ste kakor vsi mi ostali, življenje imate v svojih rokah. Nikar več ne mislite na žalostne dogodke iz minulosti. Otrsite se spominov nanje. Nič človeka tako ne potrače kakor mračne misli. Toda naj bo dovolj o tem. Dostojanstvo in razigranost lahko hodita skupaj. Glejte, jaz na primer sem bil filozof še malo prej, preden sem postal strokovnjak za propagando. Smejete se? S tem sem že nekaj dose-gel. Zdaj najameva taksi do Holborna in pokažem vam nekaj res smešnega.«

Od vseposod

Ljudska knjižnica »Svobode« v Rogoški Slatini je ena najbolj obiskanih knjižnic. Knjižnica skrbi, da so vedno najnovejša knjiga v knjižnici. Razen izposojevalne pomaga knjižnični kolektivi Rogoške Slatine, največ stekarna in zdravilišča. Stekarna je prispevala nedavno 30 000 din.

Rogoška Slatina je polna gostov iz vseh delov naše države. Je lepo urejena, za kar skrbi uprava zdravilišča. Da pa bo Rogoška Slatina z okolice še lepša, so ustanovili opeševalno društvo, ki bo skrbelo, da bodo lepi tudi vsi prihodi v Rogoški Slatini in tudi okolica. Gostje iz sosednjih republik je ne morejo prenehati.

V soboto in nedeljo bo gostovalo v Rogoški Slatini delavsko pevsko društvo »Svoboda« (bivši Slavček) iz Trbovelj. Počastimo jih s številnim obiskom.

V partizanski vasi Studenčice pri Medvedah je v soboto zvečer zasvetila elektrika. Čeprav so stroški napeljevanja znašali nad 2 milijona dinarjev, so stroške krili ljudje sami. Po okupaciji je bilo elektrifikacija je pripomogla, da so se medsebojni odnosi popravili. Vsi vaščani so napeti vasa. Da je bilo delo čimprej opraveno. Le eden med njimi je delal razdor in tudi temu so vaščani kmalu povedali svoje. Slavnosti v Studenčicah se je udeležil tudi predsednik občinskega ljudskega odbora Medvede.

V petek so bili v Ribnici izpiti hišne PLZ, ki jih je opravilo 55 tečajnikov in s tem zaključilo tečaj. Pokazali so solidno znanje, zato je uspeh zadovoljiv. — Več drugih tečajev se je pred nekaj tedni končalo svoje delo, tako da je občinski odbor z uspehom lahko zadovoljen.

Se mlado prosvetno društvo »Svoboda« mesto iz Kočevja je priredilo predteden v Ribnici svoj prvi koncert, ki je obsegal 21 narodnih in umetniških pesmi. Koncert je vodil prof. Trost. Prireditve je bila dobro obiskana in je uspela.

V Ozeljanu, majnih vipavski vasi, je bil v nedeljo svečano odprt spomenik padlim borcem v NOV. Na svečanosti je govoril tudi predsednik OLO tov. Mirko Remec. Ozeljan, ki šteje za časa narodnoosvobodilne borbe več kot 70 imen padlih borcev in več tisoč Ozeljana. Po svečanosti je domača igrišča družina uprizorila igro »Parasolna šponka«, ki jo je napisala Sonja Golja. Zvečer pa so vrteli film »Na svoj zemlji«.

V Novi Gorici izhaja tednik »Primorske novice«, ki ga Primorci radi berejo, ker prinaša lokalne novice in obravnava lokalno problematiko. To delo v zadnjem času so obseg lista tako skrbili, da so nekateri rubrike v listu opadli. Mnogi čitatelji in predplačniki tega lista se zaradi tega upravičeno pritožujejo in sprašujejo, kje je vzrok takemu varčevanju, ali v uredništvu ali v tiskarni. Morda pa bi se z malo dobre volje je dalo doseči, da bi »Primorske novice« spet dobile prejšnjo obliko in obseg. H. J.

Društvo prijateljev mladine v Novem mestu je v soboto in nedeljo priredilo uspešno prireditve v počastitev delovnih mater Bršljina in okolice. Nastopili je pionirski pevski zbor, tamburši pod taktirko tov. Vovka, pionirke in moški zbor »Svoboda«. Sobotno akademijo in nedeljsko predstavo šolskih pionirjev »Mačehe in pastorike« si je ogledalo lepo število občinstva.

V Številni članov Prešernove družbe v novemestem okraju se je dvignilo pretekli teden že na 1800, še vedno pa so v mnogih občinah poverjeniki pridno na delu. Zanimanja za letošnje knjige Prešernove družbe, ki so bile pred dnevi napovedane, je med ljudmi precej. Za knjige se zanimajo tudi slovenski izseljenci v Ameriki in drugod po svetu, ki sprašujejo svoje v pismih, kako bi se lahko pridružili na redne izdaje Prešernove družbe.

Za spomenike NOB, ki jih pripravljajo v Novem mestu, je doslej zbranih pri Mestnem odboru ZB 841.265 dinarjev. Pol milijona dinarjev je prispeval delovni kolektiv Lesno industrijskega podjetja, večje zneske pa mestno čevljarstvo »Krika«, železnice, mesarija, Prehrana, Remont, Zdravno trgovsko podjetje, sindikalne podružnice in zasebniki. Kip talca so medtem že pripeljali v Zagreb. V Novo mesto in ga obravnali začasno v prostorih Dolenjskega muzeja.

Delovni kolektiv Tovarne usnja v Slovenjem Gradcu letos dobro gospodari in dela tudi poizkuse za izvoz. Da bi omogočili boljše proizvodnjo, bodo zgradili tudi lasten vodovod, ki ga tovarna doslej sploh ni imela. Poleg tega so nabavili generator, ki bo deloval dovolj električnega toka za potrebe tovarne in še v omrežje Državnih elektrarn ga bodo lahko oddajali.

Nedavno sprejet desetletni načrt za razvoj turizma v Slovenskih Konicah in bližnji okolici predvideva 120 milijonov investicij. Čeprav je to precej visoka številka, menijo gospodarski organi v mestu, da bodo s pomočjo republikanskih forumov dela lahko izvršili.

Ljudski odbor Mestne občine v Konicah bo vsa sredstva, ki so v proračunu za letošnje leto namenjena popravilu občinskih cest, dal okoliškim vsem za razna manjša popravila cest in mostov. Na zborih volivca so ljudje že večkrat dejali, da bodo ceste popravili večinoma sami, denar potrebujejo le, da bi nabavili material in plačali strokovnjake. Mesto bo ljudski odbor uredil predvsem z denarjem, ki ga bodo dali podjetja; upa pa, da bo nekaj prispeval tudi OLO Celje-okolica.

Ob zaključku šolskega leta so učence osnovne šole v Konicah priredili krajšo akademijo. Ob tej priložnosti so pokazali precej znanja, ki so si ga pridobili v šoli.

V Vinogradih v okolici Konje, ki jih je majska slana skoraj uničila, je traja začelo poganjati; vendar pa mu sedaj je deževno vreme spet škodilo. Vinogradniki menijo, da bo grozdje lahko dozorelo le, če bo jeseni dolgo toplo in brez dežja.

Zadnja leta je zrastle v okolici Slovenskih Konic precej novih stanovanjskih hiš; zidali so jih največ obrtniki, manj pa delavci in nameščenci. Letos so večinoma dograjevali napol sezidane hiše novih so začeli pa le malo zidati.

L. V.

V Trboveljah je gledališče »Svoboda« uprizorilo v soboto peto opero »Studentje smrt«, katere avtorja sta Metka in Danilo Bučar. Opereto je režiral Franc Jare, glasbo je prispeval Danilo Bučar, orkestru pa je vodil Jože Škrinar. V vidnejših vlogah so nastopili: Stefca Suštar, Silva Pleskovič, Bojan Zagar, Emica Cimpešek, Franci Vizjak, bodelovali pa so tudi člani pevskega društva »Slavček«. Čeprav je trboveljski oder precej tesen, jim je uspelo, ne da bi imeli kakšne posebne tehnične pripomočke, opero dobro uprizoriti. Trboveljanci so jo pričakovali z velikim zanimanjem in so tudi dvorano popolnoma napolnili.

Viničar zahteva pravilno rešitev viničarskih odnosov

V okraju Maribor-okolica zaključujejo volitve v vaške in občinske organizacije SZDL. Člani SZDL v Slivnici so volili 100-odstotno, saj jih je bilo na zboru nad 400. V Miklavžu so trajale volitve ves dan; v Juriju ob Pecnici je volilo več kot 150 članov. Zelo dobra udeležba je bila tudi v Josipdolju, Smolniku, Selnici, Drvanju in Jakobu. Slabše pa je bilo v Velki, Lenartu, Kungoti in še v nekaterih krajih.

Razprave na občnih zborih so bile povečini gospodarskega značaja (elektrifikacija, davki itd.). Posebno živahno so razpravljali v Slovenskih goricah o zakonu o

zemljiškem skladu in ureditvi viničarskih odnosov. Prizadeti kmetje v Jakobskem dolu so na občinskih volitvah povedali, da niso za to, da bi komisija sama določevala, katere parcele bodo odkupljene; pač pa želijo, da bi lahko oddali tisto zemljo, ki jo najlaže pogrešajo (seveda najslabšo). Borijo se tudi, da bi od držali viničarje. Viničar Dužič, oče 13 otrok, pa jim je povedal, da mora viničar v Sloveniji postati enakopraven ostalim kmetom. Ime viničar mora pri nas za vselej izginiti.

V Volčinu in v ptujskem okraju so se začeli preseljevati

kmetje, ki imajo viničarje. Tako se je odselila kmečka hči Neža Kranjc v viničarijo Ločki vrh, okraj Ptuj. Njeni starši in ostali družinski člani pa so ostali doma na posestvu. Iz Biš v ptujskem okraju se je preselil v svojo viničarijo v Volčinu Konrad Muršec z ženo; na posestvu pa je pustil sinovo družino. Prav tako se je preselila tudi kmečka hči Ana Belec iz Ločič. Tako bi radi dokazali, še preden izide republiški zakon o viničarskih odnosih, da obdelujejo to zemljo sami.

Imamo pa tudi kmete, ki bolje razumejo, da je zakon o zemljiškem skladu potreben. Posestnik Ramut iz občine Duplex, ki mu bo odkupljeno okrog 5 ha zemlje, je na sestanku dejal, da se s tem strinja, ker sam tako svojega posestva ne more obdelovati. Tudi v Drvanju so na predvolilnih sestankih SZDL živahno razpravljali o odkupu zemljišč. V Lenartu in Jurjevem dolu se prizadeti ne morejo sprizniti z novostmi. Kmetje govorijo, da ne bodo podpisali kupnih oziroma prodajnih pogodb. Tudi na sestanku SZDL, na katerih naj bi o tem razpravljali, ne prihajajo.

B. Z.

Zvezna taborniška šola

Taborniške organizacije v posameznih ljudskih republikah Jugoslavije so se posebno v letošnjem letu močno razvile. Tudi v Crni gori so nedavno začeli ustanavljati taborniške organizacije. Povsod pa primanjkuje mladih sposobnih voditeljev.

Te dni je pod Psnjem v Slavoniji 12 km od Nove Gradiške taborniška šola, ki ima namen usposobiti mladi vodniški kader. Šola je bolj diskusijskega značaja. Organizirana je v obliki taborjenja. V šoli bodo predvsem obravnavali metodiko in vsebino dela pod novimi pogoji naše družbene ureditve. Marsikje so namreč preveč posnemali stare prežvele oblike, ki pa za naše razmere niso več primerne. Iz vsake republike je v tej taborniški šoli po 8 do 10 vodnikov. Tudi slovenski taborniki so poslali deset članov. Mladi kader, ki je že preizkušen z dosedanjim delom v organizaciji, bo lahko neposredno po šoli prevzel še odgovornejše naloge na taborjenjih.

Spominski album za ameriške podmladkarje Rdečega križa

Podmladkarji Rdečega križa v slovenjegrškem okraju so se letos razbili. Mnogi šolski odbori Podmladka so izdelali liste in praktične igrice za izobitane, ki so na letovanju v Savudriji. Za zblizanje z ameriško mladino pa so podmladkarji izdelali lep spominski album. V tem albumu za ameriške podmladkarje prikazujejo boj našega ljudstva za osvoboditev življenja po osvoboditvi in prizadevanje za izboljšanje higienskih pogojev.

„Emajlirka“ gradi poslopje delavskega upravljanja

Celje, dne 15. junija. Delavski svet Tovarne emajlirane posode je že večkrat razpravjal o pomankljivostih higienskih tehničnih naprav v tovarniških obratih. Preveč očitno je, da sama kopalnica, z nekaj kabinami, ne more zadostiti higienskim potrebam 1700 delavcev, ki delajo v tovarni. Omare za obleko so razmešene po obratih, kjer obleka vpija neprijeten dim. Po oddelkih se iz stranišč širi neprijeten duh, kar je skrajno nehigiensko. Te pomankljivosti so vodile de-

lavski svet tovarne, da ni obstal pred prvimi težavami. Kakorkoli so obratili ta problem, niso našli v krogu stoječih prostorov rešitve za modernizacijo higienskih naprav. Razen tega delavski svet nima primernih prostorov za sestajanje. Tako morajo vedno drugod »vasovati«. Primerno dvorano pa pogrešajo tudi ostale organizacije v tovarni. Čeprav je Gamberje velik delavski center, še danes nima niti ene primerne dvorane. Zato se je delavski svet Tovarne emajlirane posode odločil, da bo tovarna zgradila poslopje delavskega upravljanja. Dolgo dvonadstropno poslopje so te dni začeli graditi in bo v surovem stanju dograjeno letos meseca decembra. V njem bo velika dvorana, upravni prostori, varnostna služba, prostori za ZK, sindikat, mladinsko organizacijo, predvajaško vzgojo, ljudsko tehniko in drugo. Drugo nadstropje zgradbe je namenjeno za družinska stanovanja. V starih upravnih prostorih bodo uredili moderno kopalnico za 300 do 400 ljudi, umivalnice in garderobe za vse delavce. Pred tovarno bodo podrlj vse nepotrebno, kar zdaj kvartir estetsko lice bližnje okolice. Vhod v poslopje delavskega upravljanja bo iz Mariborske ceste, kjer bo urejen tudi lep park.

Tovarna meril v Slovenj Gradcu izvaža tretjino svojih proizvodov

Delovni kolektiv Tovarne meril v Slovenjem Gradcu se v zadnjem času vedno bolj uveljavlja na tujih tržiščih, zlasti v Angliji. S kakovostnimi izdelki so uspeli, da zdaj izvaža že okoli tretjino celotne proizvodnje in da je tudi na domačem trgu veliko povpraševanje po njihovih izdelkih. Tako prodajajo sproti vse proizvode, za katere ne prejema nobenih pritožb.

Elektrolavž v Železarni Štore bo začel obratovati septembra

V veliki gradbeni objekt električnega plavža v Železarni Štore, ki ga je gradilo gradbeno podjetje »Betons«, domači strokovnjaki Železarnne skupno in s pomočjo »Hidromontaže« že montirajo plavž. S tem bo objekt v kratkem dograjen in bo dajal letno okoli 20.000 ton grodlja (taljenega železa). Večino mehanske opreme za plavž dobavljajo naše tovarne »Franc Leskošek« iz Maribora in »Litostroj« iz Ljubljane, del opreme pa izdeluje mehanična delavnica štorske Železarnne. Predvidevajo, da bo plavž začel obratovati meseca septembra. To bo prvi električni plavž v naši državi, ki ga gradimo z lastnimi izkušnjami in s pretežno doma izdelano opremo.

Trideset let ruške „Svobode“

Pred sto leti sta bili v Rušah dve fužinske papirnice in oljarnica. Ruše so se razširile, ko so zgradili elektrarno na Fali ter tovarno dušika in umetnih gnojil, ki sta dali zaslužka nad 600 delavcem.

Z novimi podjetji je rastle tudi proletarska zavest. Pred tridesetimi leti je sindikat tovarniških delavcev ustanovil »Svobodo«. Med Živkovičevemu diktatorju je bila ruška »Svoboda« razpuščena. Leta 1935 jo je zamenjala »Vzajemnost«, ki pa je bila po štirih letih tudi razpuščena. Tu je deloval španski borec Miha Pintar.

Po osvoboditvi se je nekdanje članstvo »Svobode« oziroma »Vzajemnosti« vključilo v KUD »Miha Pintar«, sedaj pa tvori to članstvo jedro lani ustanovljene »Svobode«. Uspešno delujejo: glasbena sekcija z moškimi, mešanimi in mladinskimi pevskimi zborom, orkestrom in godbo na piha, šahovska sekcija, ljudska univerza, knjižnica ter gledališka in kegljska sekcija.

»Svoboda« je preuredila bivšo menzo Tovarne dušika v klubski prostore. Tridesetletnico DPD »Svobode« v Rušah bodo svečano praznovali in ob tej priložnosti razvil prapor. Praporu bo kumoval član SK ZKS tovariš Martin Grefl. Hkrati bo proslavljala petindvajsetletnico tukajšnja godba, ki je delaven člen »Svobode«.

Te dni proslavlja planinsko društvo v Trziču petinštiridesetletnico

Slavnosti so se začele že v nedeljo s skupinskimi izletmi na planine v okolico Trziča in plezalnimi vzponi v ostenje Storžiča. 45 let planinskega društva je pomemben jubilej ne samo zaradi doseženih uspehov na področju planinstva, temveč tudi v politično narodnostnem pomenu, ker so z markacijami in napisnimi deskami ter žigi po vrhovih planin dokazali, da so naše planine slovenske. Pred 45 leti Trzič sicer ni imel nemškega planinskega društva, bila pa je v Trziču podružnica krajskega planinskega društva. Takrat je bilo v Trziču precej Nemcev, vendar je planinskemu društvu uspelo ohraniti po planinah slovenske napise. Kmalu nato so začeli v Trziču razmišljati, da bi zgradili na Kofcah dom. Ker tega ni zmogli dru-

Kofcah in prevzeli kočo na Zelenici. Društvo vodi predsednik tovariš Pavel Globočnik

Slovensnosti ob 45-letnici bodo

Dom pod Storžičem (1500 m)

štvo samo, so ustanovili planinsko zadrugo in leta 1927 je bil dom na Kofcah odprt. Zaradi visokih stroškov gradnje in zaradi zadruge so bile v društvu precejšnje razprtje, ki pa so se poleg šele leta 1935, ko so zadrugo likvidirali. Takratni predsednik je še zdaj eden izmed najbolj delavnih članov.

Prvi prispevki za kulturni dom v Novi Gorici

Na obvestilo, ki so ga objavili naš časopis, da posoben odbor zbira sredstva za gradnjo kulturnega doma in tiskarne za Slovensko Primorje v Novi Gorici, so mnoge ustanove pa tudi posamezniki obljubili, da bodo po svojih močeh prispevali k gradnji. Začela so pa že tudi prihajati prva nakazila na tekoči račun. Podjetje »Elektro« Gorica je nakazalo 350.000 dinarjev, Zveza soc. žena 7. enote — Nova Gorica 1000 din, SZDL Loke pri Novi Gorici 2000 din, Sind. podružnica rep. cestarjev Nova Gorica 477 din, Okr. štab za pomoč prizadetih po snežnih neprikljih 43.150 din, Drž. glasbena šola Nova Gorica 2000 din, Perat Just 800 din, Jelerčič Jože 1000 dinarjev, Gabrijelčič Ludvik 500 din, Bevk Franc, književnik, 10.000 din, Kolačič Branko, Beograd, 10.200 din, Rojc Andrej, Lebecne p. Golinik, 500 dinarjev, prof. Helmih Ciril 500 din, ing. Lovk Teodor 500 din, Vizintin Bogomil 1000 din.

Zdaj šteje planinsko društvo okoli 900 članov in imajo dobro organizirano gorsko reševalno službo, postavili so že tudi dom pod Storžičem, v katerem je prostora za 50 ljudi, odkupili so tudi kočo na Dobrči, uredili kočo na

Kulturnega doma in tiskarne, lahko nakaze denar preko Narodne banke. Naslov tekočega računa je: Odbor za gradnjo kulturnega doma za Slov. Primorje v Novi Gorici, št. 655-T-275. H. J.

Naši oajenci — naša bodočnost

Vtisi o vajenskem domu v Kranju ob zaključku šolskega leta

Vajenski dom v Kranju je bil ustanovljen septembra 1952. Prijazni upravnik doma tov. Slavko Malgaj, predavatelj v Vajenski šoli, mi je v živahnem pogovoru omenil, da stanuje sedaj v domu 76 vajenk. Ki obiskuje študij trgovsko šolo, in 35 vajencev raznih strok. V domu je precej vojnih in drugih sirot. Upravnik mi je pokazal, da jih vzdržuje dom; med šolskim letom so prejeli nove obleke, perilo, obutev in druge nujne potrebščine.

Dom potrebuje večjo šitalnico. Staro, obrabljeno pohištvo v učilnicah je treba zamenjati z novim. Popraviti bi bilo treba žlebove, vrata, okna in pročelje doma. Mestna občina je sicer že zagotovila denar, a direkcija komunalnih podjetij še ni začela delati.

Zaskrbljenega upravnika smo pozvali, da ne nastane nič velikega čez noč. Prepričani, da je mladini v Vajenskem domu v Kranju prijetno in udobno, sem mu v slovo stisnil roko.

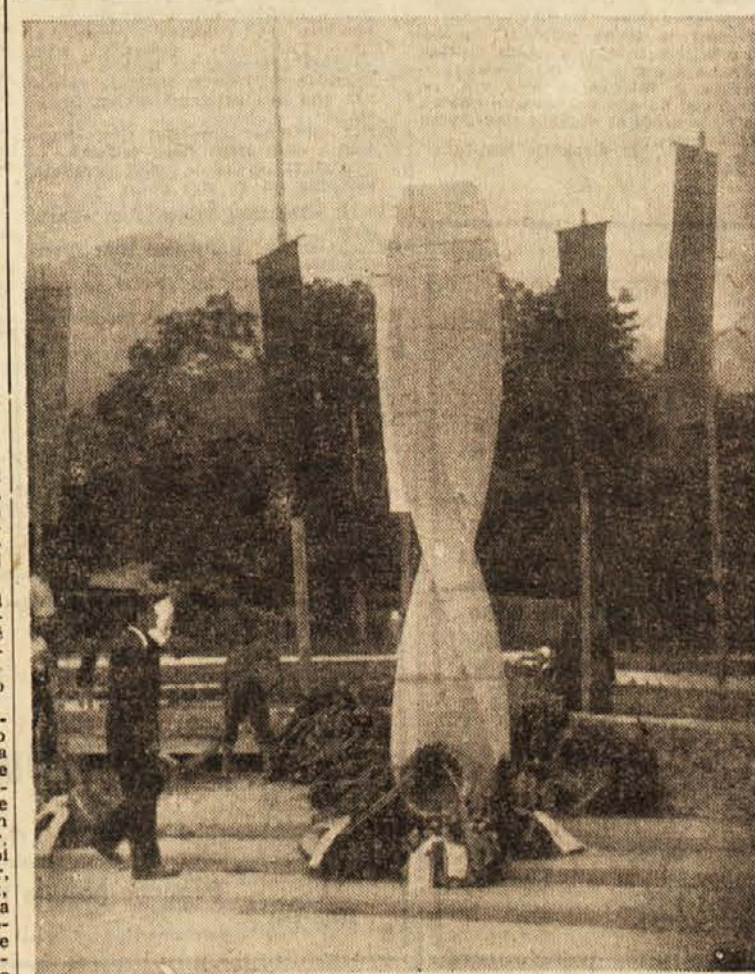
Berger M.

Skrb za vojne sirote jim je deveta briga

V nedeljo je bil v prostorih sejne dvorane OLO redni letni občni zbor Zveze borcev novo-meškega okraja. Obravnaval je delo organizacij ZB, ki združujejo v svojih vrstah nad 5700 članov in imajo razen 23 občinskih odborov še 32 pododborov. V letu 1952 se je delo ZB v okraju poznalo predvsem v vrsti prireditelj, izmed katerih je bil septembrski praznik brigad v Dolenjskih Toplicah največja manifestacija — vojni. Popis partizanov in sirot in družin, potrebnih pomoči, je bil narejen, ni pa še v vseh krajih popoln. Odpora v Toplicah in Sentjerneju n. pr. še nista imela letnega občnega zbor-

na, kar kaže na malomarnost v nekaterih organizacijah. Taka brezbrilnost pa se pojavlja tudi v delu slabih organizacij, ki jim je živa skrb za otroke padlih borcev v praksi deveta briga. Se vedno so nepopolni tudi podatki o žrtvah iz NOB.

Letos bodo v juliju in avgustu na Frati, Dolenjskih in Smarjenskih Toplicah kolonije za otroke padlih borcev. Delegati so razpravljali med ostalimi tudi o zlorabah invalidnin, o kreditih za obnovo, o zbiranju gradiva za Dolenjski muzej, ki bo letos v jeseni odprl oddelek NOB itd. — Izvoljen je bil nov okrajni odbor ZB in nadzorni odbor.

Spomenik, ki so ga v soboto odkrili padlim borcem Kokrškega odreda

JUGOSLAVIJA OSVOJILA »POKAL BEGRADA«

Velik uspeh naših košarkaric

Jugoslavija je premagala v ostri borbi Italijo s 45:43 (17:25)

Zmagali S 4000 gledalci se navdušeno nad uspehi našega moštva. Preleviceva je presenetljivo prodrla in zadela nasprotnikov koš. Jugoslavija vodi s 34:33. Do konca manjka je še minuta pet sekund. Tedaj nagle za minuto pet sekund. Nasemu pravi Zokovičeva napako. Našemu pravi Zokovičeva napako. Našemu pravi Zokovičeva napako...

Janke imajo dobro tehniko. Toda naše košarkarice se ne vdajo. Baragova se je zagnala proti nasprotnemu košu. Stadion je vznemirljen. Če dosežemo še en tak uspešen met, bo rezultat izenačen. Ko so vsi pričakovali, da bo sodnik že dal znak za konec, je Otašević uspelo doseči koš. Rezultat je 37:37. Podaljšek 5 minut. Celotno ljudje z močnimi živci ne morejo obstati na svojih sedežih. Naše vodijo 39:37, 40:37. Se en koš — 41:38. Italijanke dosežejo dva koša. Horvatova povzra rezultat na 42:40. Končno so naše košarkarice prema-

Table with 4 columns: Country, Points, Rebounds, Assists. Rows for Yugoslavia, Italy, Belgium, Austria, Switzerland.

Danes ob 8.30 uri pod Cerkovnim gradom košarkarska tekma ASK : BSK

FRANCIJA : SLOVENIJA v Ljubljani

Po končanem svetovnem prvenstvu v kegljanju, ki bo te dni v Beogradu, bo v Ljubljani mednarodno tekmovalje med reprezentancama Francije in Slovenije. Tekmovali bodo v mednarodnem slogu. Reprezentanca Slovenije bo verjetno nastopila v telje postavi: Kambol, Likovnik, Ambrožič, Gabrovšek, Martelanec, Stefe in Stare.

POVRATNA TEKMA ZELEZNIČAR : NÖRNBERG

Dne 26. ali 27. junija bo povratno tekmovalje med kegljaškima moštvi Zeleničarja in Nürnberg. Prva tekma se je končala z zmago Zeleničarja.

II. KOLO ZVEZNE ATLETSKE LIGE

Državni rekorderki

Bobovičeva in Bogičeva v Ljubljani

To soboto in nedeljo bodo nastopili v Ljubljani najboljši jugoslovanski atleti in atletinje. Na stadionu Zeleničarja bodo tekmovali v II. kolu zvezne atletske lige moške ekipe Mladosti iz Beograda, Zeleničarja in Odrada iz Ljubljane ter ženske ekipe Mladosti in Odrada. Borbe za točke bodo gotovo zelo zanimive. Vse ekipe se bodo borile za vsako točko, saj se letos uvrsti v finale po šest ekip, ki dosežejo v vseh treh kolic skupaj največ točk. Ženska ekipa Mladosti je že več let zaporedoma prvak Jugoslavije in bo isto leto verjetno obratila.

Dinamo : Rotweiss 54:50

Oberhausen, 16. junija. — Lahkoatletski zagrebški »Dinamo« vodijo po prvem dnevu tekmovalja z moštvo »Rotweiss« iz Oberhausena s 54:50.

PRED KOLESARSKIM DVOBOJEM Slovenija : Koroška

V soboto in nedeljo se bodo naši kolesarji pomerili v Celovcu s kolesarji Koroške Prvi dan so na sporedu ulične dirke, drugi dan pa bodo tekmovali na 120 km dolgi progi. Na uličnih dirkah Avstrijci več

DNEVNENOVICE

Prof. dr. Rant Jože ne ordinira do 17. avgusta 1953. V ribarni bodo danes prodajali skuše in sardele. V vseh poslovalnicah Mestne klavnice pa bodo prodajali goveje, telečje in svinjsko meso ter slanino. Sadržaj zelenjava prodaja danes v svojih poslovalnicah krompir po ca 48 din za kg. Nesreče. Učenka Metka Rot, Cankarjeva ul. 5 (Tolmin), je padla na igrišču. Zlomila si je levo roko v komolcu. S kozolica je padel na glavo in si pretresel mozgane enajstletni sin sodarja Jože Klančar, Zupejne 7. Delavka Ana Trtnik, Dobrunje 108, je pri obratnji česnje padla z drevesa in si zlomila hrbtenico. Kolesar je podrl upokojenega Marjito Jamar, Golnik 1. Udarec je bil tako močan, da ima ponersrečnika zlomljenih šest rebel. Majhen cestni karambol je doživel sin železničarja Ljubo Pivk, Zalokarjeva 7. Padel je s koleasa in si hudo poškodoval desno koleno. Hotel je preprečiti nesrečo, pa se je sam ponesrečil. Sofer zadržnega

»Unimoga« iz Mojstrane je zagledal za ovinkom pred seboj dva človeka in se linja hotel ogniti. Ker ni bilo več časa, da bi vozilo ustavilo. Od deževja razmočeni cestni rob se je pod kolesi težko naloženega avtomobila vgrzebil. Vozilo se je prevrnilo in se večkrat prevrnilo po bregu. Sofer je laže poškodovan. Vremensko poročilo hidrometeorološke službe LRS Stanje dne 16. junija ob 7. uri: Ponoven vdor hladnega zraka v zahodno Evropo in Sredozemlje povzročajo še nadalje nestalno vreme tudi v Sloveniji. V Sloveniji je bilo danes dopoldne pretežno oblačno vreme z jutranjimi padavinami v Ljubljani, Novem mestu in Slovenjem Gradcu. Najnižja temperatura je bila na Jezerskem 9° C. Temperatura morja v Koprniku je bila danes ob 7. uri 17° C. V Ljubljani znaša danes jutraj ob 7. uri zrčni pritisk 822,4 mm, pritisk rahlo raste, temperatura zraka 14,5° C, minimalna temperatura 14,0° C, relativna vlaga 95%, dežuje, vidnost 3 km. Napoved za sredo, 17. junija: Nestalno vreme z vmesnimi padavinami. Temperatura ponoči do 10° C, podnevi do 20° C.

MARIBORSKE VESTI

DEZURNA LEKARNA Sredo, 17. junija: Lekarna »Partizan«, Partizanska c. 1. KINO PARTIZAN: Franc. film »Ustreljen ob zori«. UDARNIK: Ameriški film »Veliki Carlos«. POBREZJE: Avstrijski film »Nesmrtni valček«. STUDENCI: Angleški film »Bagdadski tatiči«. GLEDALISCE Sreda, 17. junija ob 20: Dvočak: Rušalka. RADIO MARIBOR 12.00—16.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana — 16.00—16.30 Poje mladinski zbor II. gimnazije v Mariboru, zborovodja Vinko Zivko — 16.30—16.50 Brahms: Madžarski ples — 16.50—17.00 Poslušajte domača poročila — 16.40 do 17.00 Zabavna glasba, vmes objave in oglasi — 17.00—23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

DANES IN JUTRI

GLEDALIŠČA DRAMA Sreda, 17. junija ob 20: Kulundžič: Človek je dober. Krstina predstava, premiera. Izven. (Slavenka) — Sava Severjeva, Sonderführer — Slavko Jan) Cetretk, 18. junija ob 20: Kulundžič: Človek je dober. Bonna red G. (Slavenka) — Vida Juvanova, Sonderführer — Bert Sotler) OPERA Sreda, 17. junija ob 20: Puccini: Madame Butterfly. Abonma red F. Cetretk, 18. junija ob 20: Foerster: Gorenjski slavček. Abonma red B. Uprava SNG obvešča, da zapade v juniju 1953 zadnji obrok plačila za abonma in prosil abonente, da povrnajo v tem mesecu vse obveznosti, da se tako izognejo stroškom, ki so v zvezi s terjatvijo.

RADIO Dnevni spored za sredo, 17. junija 5.00—7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! — vmes ob 5.10—5.20 Jutrjana telovadba — 5.30—5.40 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled tiska — 6.00—6.10 Jutrjana telovadba — ponovitev — 6.30—6.40 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled dnevnega sporeda — 7.00—7.05 Radijski kolektor — 12.00 Lahka glasba — 12.30 Napoved časa, poročila, pregled dnevnega sporeda in objave — 12.45 15 minut slovenskih polk in valčkov — 13.00 Z obiskov pri pionirjih — 13.15 Pester koncertni spored — 14.30 Radijske reklame — 14.40 Kvarteti, kvinteti in oktetni pojo slovenske narodne in umetne pesmi 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objave — 15.15 Lepa melodija izvajajo veliki zabavni orkestri — 15.50 Zdravstveni nasveti — 16.00 Naši solisti pred mikrofonom — 17.00 Napoved časa in poročila — 17.10 Igrajo mladi harmonikarji iz Sentvida 17.30 Operne predigre in intermezi — 18.30 Zunanje politični fejton — 18.45 Poje mladinski zbor I. gimnazije iz Kranja p. v. Janka Priboviča — 19.00 Radijske reklame — 19.10 Zabavna glasba, vmes objave — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Malo od večera in malo od danes (zabavna glasba) — 20.30 Radijska igra — iz nagradnega natečaja: Richard Whittington — 21.30 Orkestralna glasba — 22.00 Napoved časa, poročila in pregled sporeda za naslednji dan — 22.15—23.00 Glasba za ples in razvedrilo — 23.00—24.00 Oddaja Radia Jugoslavija za tujino na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

DROBNI OGLASI

HISO V KRALJEVICI, Strossmayerjeva 91, prodamo za 2.000.000 din. Trenutno je 11 prostih sob. Ponudbe pošiljate: Krojačka zadruga »Budućnost«, Beograd, Braće Jugovića 16; tel. 21-151. STROPNI VENTILATOR kupimo. Ponudbe pošiljate: Krojačka zadruga »Budućnost«, Beograd, Ulica Braće Jugovića 16; tel. 21-151.

OBVEŠTILLO

Vse, ki želijo, da jim sporočimo naslove malih oglasov, naprosamo, da nam pošljejo znamko za odgovor. Uprava »Ljudske pravice - Borbe« Ljubljana

MOTOR CHEVROLET 6-cilindrski

menjalnikom za štiri brzine, zaprt, generalno popravljen, prodam samo za gotovino. Na ogled v Beogradu, Bulevar Revolucije 292 — dvorišče. Tel. 41-937 10129 1-1

Umrla je Marija Škafar

roj. Novak, medicinska sestra. Pogreb bo v sredo, 17. junija 1953 ob 15.30 z Zal — Frančiškove mrliške vežice. Zalujoči ostali

Umrla je Barbara Škrabel

roj. Vidic, vdova po upokojencu. Pogreb bo v sredo, 17. junija 1953 ob 15. uri z Zal — Kristofove mrliške vežice. Zalujoči ostali

INDUSTRIJA PLATNENIH IZDELKOV

Jarše, p. Domžale razpisuje naslednja službena mesta: 1. mesto knjigovodja za obratno knjigovodstvo — lahko začetnik s potrebno šolsko izobrazbo. 2. mesto administrativca v tajništvo z znanjem strojepisja, stenografije in vsaj enega tujega jezika. 3. mesto mojstra v oplemenitni — absoluten teklinste šole — barvski aparaterske stroje, ki ima veselje do barvanja. 4. mesto risarja — kolorista za tiskarski obrat. 5. mesto šoferja kategorije B, ki mora biti trezen in zanesljiv. Reflektanti s potrebno izobrazbo in znanjem naj pošljejo svoje ponudbe na zgornji naslov do 30. junija 1953. Plača po tarifnem pravilniku.

Prodajalca

za prodajo našega dnevnika sprejme takoj podružnica »Ljudske pravice - Borbe«, Maribor, Slovenska ulica 20

SENTJAKOBKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom Sreda, 17. jun. ob 20: Nestroy-Likar: Ah ta šmentana ljubezen. Izven. Cetretk, 18. jun. ob 20: Nestroy-Likar: Ah ta šmentana ljubezen. Izven. Vstopnice so v prodaji pri blagajni v Mestnem domu, lahko pa se rezervirajo tudi telefonično na št. 20-923.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališča pasaza Sreda, 17. junija ob 20: T. Williams: Steklina menažerija. Izven. Cetretk, 18. junija ob 20: Aristofanes: Lisistrata. Izven. MESTNO LUKOVNO GLEDALIŠČE Marlonete Levstikov trg (Senjčakovski) Sreda, 17. junija ob 15: Tauffer-Novy: »Moja in živali«. Za osnovne šole Dobovec, Grosuplje in Izlake. — Ob 16.30: Matik: »Zogica Marogias«. Za osnovno šolo Logatec. Cetretk, 18. jun. ob 15: Tauffer-Novy: »Moja in živali«. Za osnovno šolo Crni vrh nad Idrijo.

Natečaj

za sprejem studentov v I. letnik Instituta za telesno vzgojo v Beogradu. Institut za telesno vzgojo v Beogradu pripravlja sodelovanje učitelje telesne vzgoje na srednjih šolah in strokovnjake, posameznih panogah telesne vzgoje. Diplomirani študenti določene kvalifikacije profesorja na srednjih šolah. Na institut se lahko vpišejo osebe obeh spolov, ki niso starejše od 27 let, imajo zrelostni izpit na gimnaziji ali na učiteljski in opravilo sprejemni izpit. Na sprejemnem izpitu se ocenjuje telesna sposobnost kandidata v hitrem in vztrajnostnem teku, skoku v višino, metu krogle, plezanju po vrvi, plavanju in vajah na orodju. Zdravniški pregled in sprejemni izpit bo od 1. do 6. septembra. Podrobna pojasnila o sprejemnem izpitu daje direktorja instituta.

Pravilno kolkovane prošnje za sprejem je treba poslati direktorji Instituta, Deligradska 27, do 25. avgusta. Prošnji je treba priložiti pričevalo o višjem tečajnem izpitu, izpisek iz rojstne matične knjige, kratak življenjepis, 3 fotografije 6x9 cm, od katerih naj bo ena v telovadni obleki, podatke o ureditvi vojaške obveznosti in naslov. Iz direktorje Instituta 2011 1-1

REKTORAT UNIVERZE V SARAJEVU

sporoča:

da je rok natečaja rektorata sarajevske univerze št. 672/53 za učno in pomožno učiteljsko osebje Filozofske fakultete v Sarajevu, ki je bil objavljen v »Borbi« 21. aprila 1953 podaljšan do 31. avgusta 1953. Iz Rektorata univerze v Sarajevu št. 672-2/53 1966 1-1

KINO

KINO »UNION«: Amer. barvni film »Konec sveta«. Tednik: Filmske novosti št. 24. Predstave ob 16, 18 in 20. KINO »KOMUNA«: Premiera angleškega filma »Trio«. Tednik: Porast Predstave ob 16, 18 in 20. KINO »SLOGA«: Ital. film »Jutri bo prepozno«. Tednik: Predstave ob 16, 18 in 20. KINO »SOCA«: Švedski film »Sirota Stina«. Tednik: Minareti in portali. Predstave ob 16, 18 in 20. — Predprodaja vstopnic v vseh štirih kinematografih od 10. do 11. ure in od 15. ure dalje. LETNI KINO »TIVOLI«: Amer. film »Major in friljav«. Tednik: Predstava ob 20.30. LETNI KINO »BEZIGRADE«: ameriški barvni film »Konec sveta«. Tednik: Predstava ob 20.30. Prodaja vstopnic v obeh letnih kinematografih eno uro pred pričetkom predstave. KINO »TRIGLAV«: Ameriški film »Služnja preteklosti«. Tednik: Predstavi ob 17.30 in 20. Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom predstave. KINO »SISKA«: Ameriški film »Rapsodija ožnost«. Brez tednika. — Predstavi ob 18 in 20.30. Prodaja vstopnic od 17. ure dalje. CELJE »UNION«: Franc. film »Pariz ljubezni«. CELJE »DOM«: Italijanski film »Brez milosti«. BLEJ: Angleški film »Pekel je razbojnik«. KAMNIK: Ameriški film »Prostor na soncu«. ZADOBROVA: Ameriški film »Pot v utopijo«. VEVEČE: Jugoslav. film »Frosina«. DOMŽLJE: Jugosl. film »V viharju«. RADOVLJICA: Ameriški barvni film »Bagdadski tatiči«. CELJSKE VESTI MESTNO GLEDALIŠČE CELJE Premiera in repriza za »Kvadratura kroga« se zaradi obolnosti v ansamblu preloži za teden dni.

REKTORENO

za prodajo našega dnevnika sprejme takoj podružnica »Ljudske pravice - Borbe«, Maribor, Slovenska ulica 20

RUDNIK KAMENE SOLI

»TUŠANJ« — TUZLA kupi batno »Duplex« črpalko za cementiranje s pritiskom 50—100 atmosf. in zmogljivostjo 0,5—1 m³ na minuto. Ponudbe pošiljate na zgornji naslov. 1982 1-3

KRATKE VESTI

Kolesarska zveza Jugoslavije je suspendirala Milana Poredeškega, člana »Medinstva« (Zagreb) zaradi nepravilne vožnje in nešportnega obnašanja na cestnem prvenstvu FLR. Prepovedali so mu udeležbo na vseh tekmovaljih v državi in v tujini.

Ceh Skobla je dosegel nov evropski rekord v metu krogle 17.31 m. Uradni rekord drži Heino Lipp (ZSSR) z metom 16.93. Lipp je dosegel tudi 16.93 m, Skobla pa 17.12, vendar ta dva meta še nista bila doslej priznana kot evropski rekord. Dana Zatopkova je vrгла kopje 52.62 m daleč.

Znani nemški lahkoatlet Herbert Schade je bil na turneji po Finski spet premagan. V teku na 5000 m je Schade dosegel čas 14.36.0, medtem ko je zmagovalac Posti (Finska) pretekel progo v času 14.27.4.

Verjetno bo »profesionalni cirkus« (Segura, Sedgeman, Gonzales, McGregor) gostoval letos v Evropi. Tekmovalji bodo v Italiji, Franciji, Belgiji, verjetno tudi v Švedski in Angliji.

VAŽNO OBVEŠTILLO

Obveščamo vsa avtoprevoznika podjetja, tovarne, trgovska podjetja, ustanove, urade ter vse ostale lastnike motornih vozil, da smo odprli

NOVO MODERNO SERVISNO POSTAJA

na PREŠERNOVI CESTI št. 52 (za Bavarskim dvorom), telefon 21-843

za oskrbovanje motornih vozil z gorivom in mazivom

Na novem servisu dobite vse vrste motornega bencina, nafto ter popoln asortima maziv, potrebnih za motorna vozila.

Ker je novi servis opremljen z modernimi napravami za oskrbovanje motornih vozil z gorivi in mazivi ter napravami za polnjenje vode v hladilnike in polnjenje zraka za gume, boste postreženi najhitreje in najsolidneje.

Usluge polnitve hladilnikov z vodo in gum z zrakom izvršujemo našim odjemalcem brezplačno.

PRIPOROČA SE

„PETROL“ LJUBLJANA